

WA.A

VVA ARISTAEUS,
ALUMNIVERENIGING
HOGESCHOOL
VAN HALL LARENSTEIN

MAGAZINE 3•2022

**Carrièredag mag je als student
echt niet missen**

**Agrarisch natuurbeheer als
voorbeeld voor de stikstofaanpak**

**HVHL werkt aan een mooi
portfolio onderzoeksprojecten**

Special Carrièredag 17 november

Hoofredactie

Ria Dubbeldam (GAW)

Redactie

Leonie Heutinck, Edwin Vriezen

Ledenadministratie

VVA Aristaeus

Postbus 350, 6880 AJ Velp

T 026-3695725

E els.themmen@hvhl.nl

www.vva-larenstein.nl

www.aristaeus.nl

Advertentieverkoop

Medialijn bv, Rebecca de Winter

T 0314-763735

E r.deWinter@medialijn.nl

Opzeggen lidmaatschap

Schriftelijk voor 1 december 2022.

Copyrights

Het auteursrecht berust bij de uitgever en de
auteurs. Overname van artikelen wordt
gewaardeerd, mits voorzien van een deugdelijke
bronvermelding.

Aansprakelijkheid

De uitgever en auteurs streven naar juistheid van
de informatie. De uitgever en auteurs aanvaarden
geen aansprakelijkheid voor schade die het gevolg
is van handelingen gebaseerd op onze informatie.

Bestuur VVA Aristaeus

Voorzitter / IJsbrand Velzeboer,

ijsbrand@vva-aristaeus.nl

Vice-voorzitter / Gerben Donker,

gerben@vva-aristaeus.nl

Penningmeester / Michel Tol,

michel@vva-aristaeus.nl

Secretaris / Ninja Blok,

ninja@vva-aristaeus.nl

Druk / Senefelder Misset B.V.

Vormgeving / GAW ontwerp+communicatie,

Wageningen

Oplage / 3.500

Coverfoto / Van Beek Images

ISSN 1879-422X

Beste leden, alumni en studenten,

Een van de doelstellingen van onze alumnivereniging is de verbinding met de school in stand houden, en dus ook met de studenten en afgestudeerden. Met de school bedoelen wij Hogeschool van Hall Larenstein locatie Velp en Leeuwarden, en Yuverta mbo Velp. We organiseren dan ook graag weer de traditionele Carrière dag op 17 november in Velp. Lees er meer over in deze uitgave. Kom je ook?

Door als afgestudeerde in contact te blijven met je opleiding, houd je contact met de bron die jou van kennis voorzien heeft om je vak goed te kunnen uitoefenen. Maar er is veel meer.

In de vakgebieden die je school aanbiedt, stapelen de ontwikkelingen zich in snel tempo op. De vakdocenten hebben er bijna een dagtaak aan om de kennis bij te houden en die door te geven. Denk aan de snel veranderende milieuregels, de stikstofproblematiek waar het kabinet nog lang niet uit is. De discussie over wildbeheer en met name over het tolerantiebeleid ten opzichte van de wolf die zich aardig thuis lijkt te voelen in ons land. Enzovoort, enzovoort.

Momenteel zijn wij samen met Hogeschool Van Hall Larenstein bezig met het uitzetten van gezamenlijke lijnen en vastlegging van data voor gast-sprekers die een vakinhoudelijke presentatie kunnen geven aan studenten en alumni. Het omgekeerde kan ook, namelijk een lector die een presentatie verzorgt over zijn of haar vakgebied. 'Laat maar zien wat je weet', luidt hierbij het motto. Ook hier worden de studenten en alumni voor uitgenodigd. Het spreekt voor zich dat na afloop er een contactborrel is in het grand café van Velp of Leeuwarden.

De ALV

Op vrijdag 2 december 2022 vindt de jaarlijkse algemene ledenvergadering plaats. Voorafgaand is er een mooie excursie bij Geertjesgolf. Dit is een zand- en grindwinningsproject in een uiterwaard van de Waal bij Deest en Winssen. Door de deskundige uitleg zal deze excursie zeker bijdragen aan verrijking van onze kennis over natuur- en milieubeheer. Jullie ontvangen een uitnodiging met de agenda en bijbehorende stukken voor de ALV. Tijdens deze vergadering zullen de nieuwe bestuursleden aan jullie voorgedragen worden: Jan Koelstra en Tom de Roo. Nieuwe kandidaten zijn uiteraard altijd welkom.

Ik zou willen besluiten: meld je aan voor een leerzame, gezellige netwerkdag. Tot dan!

IJsbrand Velzeboer,

voorzitter VVA Aristaeus

Het bestuur van VVA-A Aristaeus v.l.n.r. IJsbrand Velzeboer, Gerben Donker, Michel Tol, Ninja Blok, Jan Koelstra (kandidaat). Niet op de foto: Tom de Roo (kandidaat).

INHOUD • 3 • 2022

4 Deelnemers Carrière dag Velp**6 Twickel: een domein om te koesteren**

Wat was het leuk om op 26 augustus landhuis Twickel in Delden van binnen te zien!

8 'Agrarisch natuurbeheer als voorbeeld voor stikstofaanpak'

Hermen Vreugdenhil is de nieuwe directeur/regiocoördinator van Collectief Rivierenland: 'In het collectief werken we elk vanuit een verschillende kleur, maar wel aan hetzelfde doel.'

12 Stelling: 'De Carrière dag mag je als student niet missen!'

Fijn dat bedrijven, organisaties en instellingen zich als vanouds fysiek kunnen presenteren. Waarom moeten studenten en pasafgestudeerden er echt naartoe?

16 'Economie en ecologie moeten weer hand in hand gaan'

De moestuintjes van een bekende kruidenier zorgden ervoor dat landschapsontwikkelaar Dyon Temming wist welke kant hij op wilde met zijn bedrijf.

20 Paul en Madelien Kindt: zo vader, zo dochter

Het gebeurt vaker: ouders en kinderen die dezelfde opleiding doen. Dat geldt ook voor vader Paul en dochter Madelien Kindt. Beiden zijn rentmeester.

23 Carrière Marit Pistor

Ze is marine interim park manager bij St. Eustatius National Parks Foundation (STENAPA): 'Het leukste is als de schildpadden het strand op komen.'

26 'We werken aan een heel mooie portfolio van onderzoeksprojecten'

Gerard Robijn is directeur onderzoek van HVHL in Velp en focust zich op de lectoraten.

29 Studievereniging Halieu

Halieu is dé studievereniging voor milieustudenten in Leeuwarden.

En verder:

VVA-A nieuws en advertorials

DEELNEMENDE BEDRIJVEN EN INSTELLINGEN

VVA-A NIEUWS

Kom je ook naar de Carrière­dag in Velp?

Yes, het kan weer. Na twee online edities is de fysieke Carrière­dag terug. Bedrijven en organisaties zien er reikhalzend naar uit. Op donderdag 17 november worden de stands weer ingericht en zal het gezellig druk zijn bij Hogeschool Van Hall Larenstein op landgoed Larenstein. Bij het ter perse gaan van dit magazine hadden zich al 94 bedrijven aangemeld. Een record. Een groot aantal van hen zie je hiernaast, maar er zijn dus nog meer interessante bedrijven.

De Carrière­dag is in eerste instantie bedoeld voor studenten van HVHL en Yuverta, maar natuurlijk zijn ook (pas)afgestudeerden van harte welkom. Voor alumni is het bij uitstek een laagdrempelige gelegenheid om te netwerken. Bijvoorbeeld als je op zoek bent naar een nieuwe uitdaging, de school weer eens wilt zien en/of oud-studiegenoten wilt ontmoeten.

Vacatures worden behalve in de stands ook op een (fysieke) presentatiewand weergegeven en op www.vva-aristaeus.nl. Daar vind je nog meer informatie.

Bij HVHL maak je vrienden voor het leven

Terwijl de nieuwe studenten van Hogeschool Van Hall Larenstein deelnamen aan de introductieweek, ontmoetten ook de oudste alumni elkaar op dinsdag 30 augustus in Velp. Zij begonnen met z'n twintigen in 1961 aan de 'Hogere Bosbouw en Cultuurtechnische School der Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij'. Meisjes waren er toen nog niet bij. Rond 14:00 uur druppelden de eerste alumni met hun partners binnen. De laatste vijf jaar treffen ze elkaar jaarlijks. Graag maakten ze gebruik van de uitnodiging van school voor een rondleiding over het landgoed en een gastcollege van docent Jos Wintermans. Het was een blij weerzien, niet alleen met elkaar, maar ook door de herinneringen aan de opleiding en de fijne tijd die zij beleefd hebben. Zij startten destijds in prachtige witte villa in park Sonsbeek in Arnhem. Behalve de enkeling die uit Arnhem kwam, 'woonden' ze in kosthuizen. Aan het einde van de wandeling vond op de loungebanken een leuke ontmoeting plaats tussen jong- en oud-studenten. Met interesse luisterden ze naar elkaars ervaringen. Hard gelachen werd er ook. Hierna sloten de alumni in de aula af met een borreltje en bitterballen. De wens werd uitgesproken om elkaar nog eens te ontmoeten in Velp. Want hier kan je letterlijk vrienden voor het leven maken.

- Meer dan 90 deelnemende bedrijven
- In de special van het VVA Aristaeus-magazine (verschijning begin november) onder meer artikelen van de deelnemende bedrijven
- Netwerkborrel vanaf 15:00 uur
- Volg al het nieuws op: www.vva-aristaeus.nl

CARRIÈRE-DAG HVHL-VELP

donderdag 17 november 2022

Hogeschool Van Hall Larenstein Yuverta mbo Velp

van hall larenstein university of applied sciences

Excursie Dijkverzwaring Gorinchem-Waardenburg

Op uitnodiging van oud-Larensteiner en rentmeester Paul Bakker werden we op vrijdagmiddag 9 september ontvangen bij De GraafReinaldalliantie in Haaften. De dijkverzwaring vindt plaats over een lengte van 23,5 kilometer en wordt in de periode 2018-2025 uitgevoerd. De grondverwerving, waar Paul met name bij betrokken is, is in 2020 gestart. Nagenoeg alle benodigde gronden - zo'n driehonderd locaties van agrariërs, particulieren, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en provincie - zijn inmiddels verworven. Bijzonder aan het project is dat de

aannemer al in de voorbereidingsfase betrokken is, zodat deze tijdig over de benodigde informatie beschikt en zo efficiënt mogelijk kan werken. Na de presentatie binnen werden drie buitenlocaties bezocht, waar de omgevingsmanager toelichting gaf over het verloop van zo'n project in de praktijk, zoals het binnen- en buitendijks verzwaren van de dijk en het plaatsen van damwanden voor versteviging van de dijk. Snel werd duidelijk dat tijdig en goed communiceren met de bewoners van bijzonder groot belang is voor het welslagen van dit dijkverzwaringproject.

Twickel: een domein om te koesteren

Wat was het leuk om op 26 augustus landhuis Twickel in Delden van binnen te zien! Het is heel anders om door de ruiten naar het park in Engelse landschapsstijl en de dubbele slotgracht te kijken, dan om er doorheen te wandelen. Heel bijzonder om tussen de meubels en onder de kroonluchters door te lopen en naar de portretten van de families te kijken die hier eeuwenlang het landgoed hebben opgebouwd, veranderd, onderhouden... Het maakt dit erfgoed zoveel levendiger.

Landgoed Twickel is bekend terrein. Ik keek altijd al naar de knoesten op de mansdikke beuken en eiken, en zag daarin karakter en bomen die de tijd hebben zien verstrijken. Door het zien van de portretten van de mannen en vrouwen die hier hebben gewoond, gewerkt en geleefd, is er een dimensie bij gekomen: tijden waarin de eerste elektriciteit werd aangelegd, riolering, en waarbij de moestuin niet alleen mooi groots en ommuurd was, maar waar ook echt eten verbouwd werd om te overleven en om in uitgebreide feestmaaltijden te voorzien. De pluksla die we kochten na de rondleiding staat nog in een vaas op tafel. We plukken er elke dag wat blaadjes af voor op brood met kaas en denken aan Twickel. Aan hoe we daar afgelopen herfst hardgelopen hebben, gewandeld en warme chocomel gekocht bij een van de boerderijen op het landgoed. Hoe divers het is. Veel mensen uit Borne en Hengelo, Delden en omstreken komen hierheen om elkaar te ontmoeten, te ontspannen, groente en sierplanten te kopen uit de

nagenoeg biologische kwekerij. Veel mensen zijn er vandaag de dag nog bezig om het landgoed rendabel voort te zetten met de houtzagerij, alle boerderijen, zelfs het wekelijks afstoffen van alle vergulde bijzettafeltjes in het landhuis, et cetera.

Sfeer van vroeger

Twickel heeft geen gronden meer tot aan Wassenaar, maar er zijn nog steeds stukjes Twickel in Noord-Twente, Achterhoek en Duitsland. Zo'n groot domein is iets bijzonders. De sfeer van vroeger hangt er nog steeds enigszins rond. Ik vraag me af hoe Twickel in Delden eruit zou zien als die windturbine echt gebouwd wordt, in een van de meest windluwe stukjes van Nederland. Het is er werkelijk heerlijk flaneren door bossen, langs koele oevers van slingeriviers en beken, door tuttige geometrische tuinen met vormtaxussen en lange rijen citrusbomen in potten, authentieke zandwegen waar de eiken zwaar over het midden buigen, en zelfs een stukje paars bloeiende heide in augustus.

Inspiratie

Zou de rest van Nederland hier weer een klein beetje op kunnen gaan lijken? Willen we dat? Niet alles van vroeger was beter, maar hoe zou het zijn als we weer houtwallen aanplanten en kruidenrijke weides toestaan, bramen kunnen snoepen uit de bosrand en zoete thee kunnen zetten van de moerasspirea? Oude landgoederen, zeker in beheer van natuurorganisaties en/of mensen met hart en ziel, geven me inspiratie als tuin- en landschapsontwerper, en als levensgenieter. Fijn dat ik even mijn klanten heb laten wachten en mezelf heb ondergedompeld in cultuur en natuur. Dat komt mijn ontwerpen en motivatie ten goede.

Milja van Hooft, tuinontwerper, landschapsontwerper en ecologisch hovenier in Noordoost-Twente

VVA Aristaeus organiseerde twee rondleidingen op landgoed Twickel, op 26 augustus en op 9 september.

FOTO'S STICHTING TWICKEL

Landgoed Larenstein gastheer voor geslaagde mbo-scholenmarkt

Voor het eerst vond de Scholenmarkt Arnhem 2022 plaats op landgoed Larenstein in Velp op 17 en 18 oktober 2022. Yuverta mbo Velp (voorheen Helicon) werkte hierbij nauw samen met Hogeschool Van Hall Larenstein. Rond de 3500 leerlingen en ouders/verzorgers uit leerjaar 4-vmbo en 3-vmbo oriënteerden zich tijdens twee voorlichtingsavonden op mbo-(vak)opleidingen. Omdat de markt een jaarlijks terugkerend event is, hopen en verwachten wij dat het landgoed en de scholen meer bekendheid gaan krijgen in de regio! De scholenmarkt Arnhem wordt georganiseerd door de Lerende Regio Arnhem, een samenwerkingsverband tussen 22 vmbo-scholen en de 4 mbo-scholen Yuverta, Aeres, Astrum en Rijn-IJssel.

Nieuw lectoraat Duurzame paardenhouderij en paardensport

Sinds 1 september geeft Inga Wolframm invulling aan het kersverse lectoraat Duurzame paardenhouderij en paardensport. In dit lectoraat van Hogeschool Van Hall Larenstein, locatie Velp staat de vraag centraal hoe de paardensector duurzaam ingericht en toekomstbestendig kan worden. Inga Wolframm: 'De paardensector heeft de samenle-

ving veel te bieden op sociaal, ecologisch en economisch vlak. Tegelijkertijd wordt steeds duidelijker waar de komende jaren onze uitdagingen liggen. De manier waarop mensen omgaan met elkaar, dieren, onze aarde en haar natuurlijke grondstoffen, is aan herijking toe. De paardensector bevindt zich in de ideale positie om een voortrekkers-

rol te nemen en te laten zien hoe een symbiotische, harmonieuze interactie tussen dier, mens en natuur eruit kan zien.' Gelukkig is er al veel wetenschappelijke kennis voorhanden; de uitdaging is om deze goed te verankeren in de praktijk. Daarvoor is nauwe samenwerking met partijen van binnen én buiten de sector essentieel.

Wolframm promoveerde in sportpsychologie in de paardensport. Ze werkte eerder als hoofddocent bij Hogeschool Van Hall Larenstein. De afgelopen vijf jaar werkte ze bij de faculteit Diergeneeskunde Universiteit Utrecht. Lees meer over de lectoraten van HVHL op pagina 26.

Agenda VVA Aristaeus

4 november, 10.00 uur

Excursie Windpark Nijmegen-Betuwe, Energiecoöperatie WPN en bezoekerscentrum de Mussenhut. Uitnodiging volgt.

17 november, 11:00-17:00 uur

Carrière dag, organisatie VVA Aristaeus en Hogeschool Van Hall Larenstein, locatie Velp

2 december

ALV met bezoek aan zandwinstallatie Geertjesgolf, (www.smals.com/bouwgrondstoffen/geertjesgolf) o.l.v. de heer C. Moreu. Uitnodiging volgt.

medio december

Excursie natuurgebied Planken Wambuis bij Ede door gids van Natuurmonumenten. Uitnodiging volgt.

Voorjaar 2023

Excursie Nationaal Park De Biesbosch. Uitnodiging volgt.

Houd voor interessante activiteiten je mailbox en de agenda op www.vva-aristaeus.nl in de gaten.

Student wil boeren helpen met mestscheiding

Henry Kozorezov van Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp is de winnaar van de jaarlijkse Cleantech Battle met zijn concrete oplossing voor het stikstofprobleem. De vierdejaarsstudent Animals, Society and

Business ontwikkelde een concept om ontlasting van vee te scheiden, waardoor er minder ammoniak en stikstof vrijkomen. Naast de titel gaat Kozorezov met 1500 euro naar huis. Kozorezov is blij met de erkenning: 'Met mijn project AEMS wil ik boeren helpen door ze onderdeel te laten zijn van de oplossing in plaats van het probleem.' Het scheiden van urine en ontlasting van melkvee kan de uitstoot van ammoniak en methaan drastisch verminderen. Het draagt bij aan het sluiten van de nutriëntenkringloop en daarmee aan een beter milieu. Kozorezov werkte aan de praktische ontwikkeling en keek ook naar de sociale, financiële en ecologische aspecten van het concept. Juryvoorzitter Eveline Buter: 'AEMS draagt een oplossing aan voor een groot probleem, dat relatief makkelijk is te implementeren. Daarnaast is het goed schaalbaar.' Cleantech Battle wordt georganiseerd door Platform Techniek Stedendriehoek en mede mogelijk gemaakt door Cleantech Regio en gemeente Deventer.

Aanpak agrarisch natuurbeheer als voorbeeld voor de stikstofaanpak'

INTERVIEW HERMEN VREUGDENHIL

Hermen Vreugdenhil houdt zich zijn hele werkzame leven al bewust bezig met gebiedsprocessen. Onlangs zwaaide hij af als Provinciaal Statenlid van provincie Noord-Brabant om als directeur/regiocoördinator van het Collectief Rivierenland aan de slag te gaan. Daarin werken zes agrarische natuurverenigingen (ANV's) van verschillend pluimage met elkaar samen aan natuur en landschap. Zijn nieuwe functie brengt hem tot opmerkelijke inzichten. 'In het collectief leren we van elkaar, elk vanuit een verschillende kleur, maar we werken tegelijkertijd wel aan hetzelfde doel.' Dat zou volgens hem ook de manier moeten zijn om uit de stikstofimpasse te komen. En geef provincies de ruimte om het stikstofbeleid uit te voeren; zij kunnen maatwerk leveren.

De timmerman is nog bezig als het interview met Hermen Vreugdenhil in het gloednieuwe hoofdkantoor van het Collectief Rivierenland in Deest van start gaat. De voormalige veeschuur achter boerderij Het Uiversnest is al omgeturnd in een moderne werkruimte. Het buitenterrein moet nog wel heringericht worden. 'Het is de bedoeling dat we op termijn schoolklassen en andere geïnteresseerden kunnen verwelkomen om ze te vertellen over het belangrijke werk dat de collectieven voor het agrarisch natuurbeheer verrichten', aldus de kersverse directeur. Acht maanden geleden zwaaide hij af als lid van Provinciale Staten van Noord-Brabant namens de ChristenUnie. Hij heeft het er altijd naar zijn zin gehad, maar na twaalf jaar politiek was het tijd om het stokje over te geven. Inmiddels heeft hij zijn draai in zijn nieuwe organisatie gevonden. 'Werken bij een collectief is zeer dynamisch. We brengen dagelijks in de praktijk wat iedereen roept over hoe het landschap van de toekomst eruit moet zien. Samen met de ruim 525 leden die deelnemen in onze coöperatie geven we het agrarisch natuurbeheer in het riviereengebied een forse impuls. Hier komen dezelfde vraagstukken voorbij als waar ik als politicus mee bezig was, maar waar ik nu concreter een invulling aan kan geven. De besluitvorming binnen een collectief verloopt sneller, je kunt soms binnen enkele maanden na het eerste idee de uitvoering van een project al oppakken, terwijl de politiek soms beleid ontwikkelt voor over twintig jaar. Waar ik als oud-politicus profijt van heb, is dat ik bewustwording kan creëren bij politici: kijk hoeveel er al gebeurt in het veld en hoe dat uitpakt. Ik vind elke agrariër die een stap zet enorm waardevol. Sommigen zullen grote stappen zetten, anderen wat kleinere, maar doordat we met elkaar naar kansen zoeken krijgen we veel voor elkaar.'

Nieuw fenomeen

Veel mensen zullen niet weten dat er voor het agrarisch natuurbeheer collectieven bestaan en/of wat ze doen. Vreugdenhil begrijpt dat. 'De collectieven zijn pas zes jaar geleden bedacht als overkoepelende samenwerkingsvorm voor de verschillende agrarische natuurverenigingen (ANV's) in een gebied. De collectieven hebben als doel om efficiënt te

werken en de agrariërs die via de ANV zijn aangesloten bij het collectief te ontzorgen. We nemen allerlei organisatorische zaken van hen over, zoals de organisatie en de evaluatie van de zesjarige beheercontracten die agrariërs afsluiten met provincies. De ondernemers krijgen daarmee een stuk inkomenszekerheid. Zo verlagen we de drempel tot deelname aan agrarisch natuurbeheer. Daarnaast organiseren de collectieven de jaarlijkse schouw van de verrichte werkzaamheden en kennisbijeenkomsten voor agrariërs om ervaringen over natuurbeheer uit te wisselen.'

Nederland is opgedeeld in veertig collectieven, waarbij collectief Rivierenland een samenwerking is van zes verschillende ANV's. Vreugdenhil is lyrisch over de huidige opzet. 'Deze manier van werken is voor Europese begrippen uniek te noemen. De initiatiefnemers hebben zes jaar geleden fantastisch werk verricht en we zien nu hoe positief dat uitwerkt. Als grotere organisatie merken we dat we vaak betrokken worden bij gebiedsprocessen, waarbij we vanuit de positie van de agrariër kijken naar de kansen voor agrarisch natuurbeheer in een gebied.' Elke ANV in zijn collectief heeft een geheel eigen identiteit. 'Neem de Ploegdriever, de ANV die rondom Nijmegen-Groesbeek werkt. Daar zijn veel particulieren lid en is maar veertig procent werkzaam in de agrarische sector. Bij ANV Tieler- en Culemborgerwaarden is een aantal grote weidevogelgebieden in beheer, dus daar werkt de ANV vooral met melkveehouders. De focus ligt er echt op weidevogelbeheer. ANV Lingestreek werkt juist weer veel samen met fruittelers en de Vereniging Streekbeheer Rijnstromen in het Rijnstrangengebied heeft weer veel met het uiterwaardenvraagstuk te maken.' Vreugdenhil vindt die diversiteit geen probleem. Hij is er juist blij mee. 'Het heeft meerwaarde. Vanuit een verschillende kleur werken aan hetzelfde doel en leren we van elkaar. Daar hou ik wel van.'

Convenant

Dat leren van elkaar, elk vanuit een verschillende kleur, maar toch tegelijkertijd werken aan hetzelfde doel, zou wat oud-Statenlid Vreugdenhil betreft ook een oplossing moeten zijn voor de huidige stikstofdis-

'We brengen dagelijks in de praktijk wat iedereen roept over hoe het landschap van de toekomst eruit moet zien'

Hermen Vreugdenhil

Opleiding:

Land, Water en Milieubeheer met specialisatie Infrastructuur en ruimtelijke ordening, 2001

Carrière:

Adviseur planontwikkeling DLV Adviesgroep (2000-2002), consultant Fontys Bestuursacademie (2001- 2011), adviseur/DGA Academie voor Openbaar Bestuur (2012-heden) daarnaast voorzitter Stichting Kwaliteitsborging Bestuursonderwijs (2011-feb. 2022), fractievoorzitter ChristenUnie-SGP Statenfractie Provincie Noord-Brabant (2007-2011 en van 2015-2022), Wethouder gemeente Aalburg (2009-2010), voorzitter Werkgroep invoering Omgevingswet Provinciale Staten Noord-Brabant (2016-feb. 2022), directeur/regiocoördinator Collectief Rivierenland (feb. 2022-heden)

cussie. 'In Den Haag doen ze soms alsof het een nieuw probleem is, maar toen ik in 2007 Statenlid werd waren er al twee grote thema's waar op ingezet werd, namelijk vermessing van natuur, wat eigenlijk de huidige stikstofdiscussie is, en verdroging. In de praktijk hangen beide thema's met elkaar samen. Twee jaar later sloten we als provincie een vrijwillig convenant tussen natuurorganisaties en de agrarische sector om voor 2028 vijftig procent stikstofemissie uit stallen te reduceren. Vanaf dat moment zochten we al naar manieren om de depositie te verminderen en tegelijkertijd de bodem- en waterkwaliteit te verbeteren. Ik heb daarin gezien hoe waardevol de provincie is, omdat deze bestuurslaag, beter dan bijvoorbeeld gemeenten en het Rijk, dat soort gebiedsprocessen kan trekken. Ik heb ook gemerkt dat het allemaal maatwerk is. In Natura2000-gebied de Brabantse Wal (in het zuidwesten van Noord-Brabant, op de grens met Zeeland en de Belgische provincie Antwerpen, EV) is het stikstofvraagstuk bijvoorbeeld vele malen groter dan in de rest van de provincie. Daar krijg je het gebied nooit onder de door de overheid gewenste kritische depositiewaarde, omdat je te maken hebt met stikstofneerslag vanuit de haven van Antwerpen. Dit vraagt dus om een andere aanpak dan bijvoorbeeld in de Peel, waar veel intensieve veehouderij zit. Het gemak waarmee tegenwoordig een wet wordt gemaakt met een streefgetal, een jaartal en de mededeling dat de provincie het maar moet uitzoeken stoort me zeer. Zo werkt het niet.' 'Sinds 2009 hebben we daar in Noord-Brabant dus al ervaring mee en weten we wat er goed, maar ook fout kan gaan. Ondernemers hebben bijvoorbeeld hun investeringsritme. Als je beleid maakt dat ertoe leidt dat een agrariër zes jaar eerder de financiering van zijn stal moet aflossen, heeft hij een heel groot probleem waar hij niet meer uitkomt. Een ander voorbeeld: als een oude ondernemer nog maar drie of vier jaar moet tot zijn pensioen, geef hem dan de ruimte om uit te faseren en benut de vrijkomende ruimte voor bijvoorbeeld extensivering. Als we niet bereid zijn om maatwerk te bieden, krijg je de huidige discussies en de verharding in het veld. Ik roep Den Haag dus op: "Geef provincies de ruimte bij de uitvoering van het stikstofbeleid!" Toen we in Noord-Brabant in 2009 het convenant sloten, zijn we direct begonnen met reduceren. Uiteindelijk zijn de doelstellingen ruimschoots gehaald. Als ik zie hoe de provincie Gelderland het nu aanpakt, is dat volgens mij een voorbeeld voor hoe andere provincies het kunnen doen. Gelderland zet niet in op alléén de boeren, maar vraagt alle economische sectoren om bij te dragen. Zo creëer je het meeste draagvlak bij de bevolking. Dat kost tijd, maar het levert vaak meer op dan vooraf gedacht. Nederland is altijd een polderland geweest en we hebben de beste resultaten steeds gehaald met convenanten die we gesloten hebben. Daar moeten we gewoon weer in investeren.'

Een goed onderhouden cultuurlandschap, met dank aan de agrarische natuurverenigingen.

Win-winsituatie

Terug naar het agrarisch natuurbeheer. In hoeverre kan dat bijdragen aan de doelstellingen van het kabinet? Vreugdenhil: 'We zijn als collectief geen onderdeel van de stikstofdiscussie, maar zijn samen met agrariërs wel altijd op zoek naar oplossingen. Het is daarbij goed om onderscheid te maken tussen de landschapspakketten – de beheermaatregelen die het landschap 'aankleden' zoals het knotten van wilgen en het planten van hagen – en de akker- en graslandpakketten die voor een bepaald eindbeeld een bepaalde bodemkwaliteit vereisen. Als een agrariër bijvoorbeeld beheer afsluit met als doel bodemverbetering met ruige stalmest, draagt hij automatisch bij aan het vasthouden van water, koolstofbinding en het verbeteren van de waterkwaliteit in het gebied. Het afsluiten van een pakket voor kruidenrijk grasland betekent dat het voer voor de koeien verandert en daarmee ook de samenstelling van de mest. Kruidenrijk grasland heeft daarnaast als voordeel dat het veel minder droogtegevoelig is dan een monocultuur van Engels raaigras; een win-winsituatie dus. Zo zijn er tal van pakketten die we afsluiten die niet alleen goed zijn voor de aankleding van het landschap, maar ook een bijdrage leveren aan de vraagstukken die momenteel in het landelijk gebied leven. Ik vind het een eer om daaraan te werken.'

TEKST EDWIN VRIEZEN
FOTO'S HANS DIJKSTRA/GAW.NL

Word young professional bij de noordelijke omgevingsdiensten!

De omgevingsdiensten van Friesland, Groningen en Drenthe starten in 2023 met een gezamenlijk young professional programma. In twee jaar leidt het traject je op tot vergunningverlener of toezichthouder. 'Doen!', zegt young professional Amke Euving, die heel enthousiast is over het werken bij haar omgevingsdienst.

Amke heeft RUD Drenthe leren kennen als een gulle organisatie die veel ontwikkelingsruimte geeft en inspeelt op persoonlijke wensen. 'Ik kan alle cursussen volgen die voor mijn ontwikkeling en mijn werk als vergunningverlener waardevol zijn.'

Haar motivatie om bij RUD Drenthe te gaan werken was dat ze heel graag wil bijdragen aan de fysieke leefomgeving. 'Dat is ook de reden waarom ik in eerste instantie milieukunde ben gaan studeren. Weliswaar stapte ik over naar bedrijfskunde, maar ik ben me altijd blijven bezighouden met duurzaamheid. Die combinatie wilde ik in mijn werk kunnen

Amke Euving

voortzetten. Bij voorkeur bij een lokale overheid in Noord-Nederland, waar ik woon, leef en werk. Dit weekend reed ik langs een plek waar ik nooit kom, en riep spontaan: "Hé, van dit bedrijf heb ik nog een melding gehad." Dát soort dingen vind ik nou zo leuk.'

HR-adviseur Mariette Schut bij RUD Drenthe is betrokken bij de ontwikkeling van het nieuwe young professional programma. Opleid als milieukundige die een carrièreswitch heeft gemaakt, heeft ze een goed beeld van wat er speelt in het vakgebied en waar behoefte aan is. 'De Omgevingsdienst Groningen, FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing) en RUD Drenthe werken heel bewust samen als de noordelijke omgevingsdiensten. Zo kunnen we ons profileren als dé interessante werkgever van het noorden. Er werken bij ons in totaal meer dan zeshonderd collega's en we groeien nog steeds. Toch zijn we relatief onbekend. Waarom dan niet samen optrekken? We hebben te maken met dezelfde vraagstukken en uitdagingen, we doen min of meer hetzelfde werk. Samen versterken we elkaar met behoud van de verschillen, want die zijn er ook. Gronin-

gen bijvoorbeeld heeft meer zwaardere industrie. Heb je de ambitie op den duur daar naartoe te groeien, dan is dat door onze samenwerking makkelijker geworden. Je kunt bijvoorbeeld prima in Drenthe starten en na verloop van tijd uitvliegen naar een andere omgevingsdienst.'

Over de opzet van het young professional programma zegt Schut: 'We hebben gemerkt dat het voor young professionals belangrijk is om met elkaar in verbinding te staan. Daarom zullen de trainees uit Groningen, Friesland en Drenthe in één klas zitten. Mogelijk vullen we de groep aan met andere geïnteresseerden uit onze omgevingsdiensten.' Wat betreft de inhoud van het programma: elke trainee doorloopt een vast programma van ongeveer anderhalf jaar, waarna in het laatste half jaar ruimte is voor specialisatie, bijvoorbeeld in geluid, veiligheid of bodem. Het gezamenlijke programma bestaat uit een vakinhoudelijk spoor, dat voor de toekomstige vergunningverleners en toezichthouders & handhavers deels hetzelfde is. Vooraf geef je je voorkeur aan, maar niks is in beton gegoten. Verder is er een traject voor ontwikkeling van soft skills en intervisiemomenten. Schut licht toe hoe dat werkt: 'Doe je een training over effectief communiceren, dan krijg je een opdracht mee, die je na afloop in het intervisiemoment samen bespreekt. Met al deze elementen bieden we dus een allesomvattend programma aan, waarbij je als trainee vakinhoudelijk en qua persoonlijke ontwikkeling verder geschoold wordt.'

Bijna klaar of net klaar met je studie!
Word young professional bij de noordelijke omgevingsdiensten?
Kijk op www.werkenbijnod.nl/ voor meer informatie.

‘De Carrièredag mag je als student niet missen!’

Hij is er weer: de Carrièredag georganiseerd door VVA Aristaeus. Het is fijn dat bedrijven, organisaties en instellingen zich als vanouds fysiek kunnen presenteren. Waarom staan ze eigenlijk op de Carrièremarkt en waarom zouden studenten en pasafgestudeerden er echt naartoe moeten? We vragen het enkele deelnemers.

SAMENSTELLING LEONIE HEUTINCK EN RIA DUBBELDAM

Johan Hendriks

- Tuin- en Landschapsinrichting, 2014
- werkvoorbereider en inspecteur bij Speelplan, sinds 2015

‘Op de Carrièredag maakt je kennis met allerlei nieuwe vormen van werken, waar je eventueel onderdeel van kunt worden. Het is als een school, sport of studie kiezen waarvan je denkt: ‘Is dit nu iets voor mij?’ Zeker weten doe je het nooit! **Het is als een nieuw spel. Je start vanaf level 1: ontdekken, uitzoeken, kijken en leren.** Cursus hier, interne opleiding daar, nieuwe mensen, nieuwe connecties. Zo zat je nog in de zandbak te bouwen en zo sta je op een Carrièredag. Maar eigenlijk is het spel hetzelfde gebleven, alleen de schaal is groter worden. Alles wat je hebt geleerd in alle kleine en grote stappen die hebt gemaakt, komt nu tot uiting in de praktijk. Het is niet het einde, maar het begin van een nieuw spel wat gaat starten! Je hebt nu weer een level gehaald! De Carrièredag geeft je de volgende. Lets go!’

‘Carrièredag? Zeker naartoe gaan!’ Nee, niet vanwege die goodies, al zijn die soms best handig. Wel vanwege alle bedrijven en organisaties die vertellen welke beroepen na jouw opleiding mogelijk zijn. **Zelf besepte ik plots in mijn laatste studiejaar dat ik bijna een diploma had, maar totaal geen idee had wat ik daarna wilde doen.** ‘Iets met milieu, dat is het belangrijkste’, hoor ik mijzelf nog zeggen. Terwijl ik bezig was met het schrijven van mijn scriptie, ben ik toch langs de kraampjes gelopen en zag ik een oud-medestudent van mij staan. Naast hem een felrode banner: ‘Exsin, omgevingsprofessionals met pit’. Nu, vier jaar later, ga ik dagelijks met plezier naar mijn werk, krijg ik kansen aan de lopende band en leer ik nog steeds. Elke dag voel ik dat ik mijn steentje bijdraag aan een beter milieu en betere leefomgeving, dat is het belangrijkste. Ja, ik ben blij dat ik toen toch even op de Carrièredag ben gaan rondkijken.

Tim Steerneman

- Diermanagement, 2018
- Milieud adviseur Exsin, 2020

Freddy van Dijken

- Tuin- en Landschapsinrichting, 1998
- Docent bij de opleiding Management van de Leefomgeving, HVHL Velp

‘De Carrièredag is dé plek om je te oriënteren op het vakgebied. Tijdens je studie loop je stage of moet je zelf een afstudeeropdracht zien te vinden. Op de Carrièredag leg je daarvoor contacten en vaak zijn het afgestudeerden van onze hogeschool, die in de stand van het bedrijf of organisatie staan. Dus zij weten ook heel goed wat de mogelijkheden en kansen voor jou als student zijn. De ervaring is ook dat **als je tijdens deze dag goede contacten legt, de kans op een baan na je studie bijna gegarandeerd is.**

Zelf loop ik als afgestudeerde van de hogeschool en als docent ook altijd over de Carrièremarkt om te zien waar de oud-studenten terecht zijn gekomen en om hun ervaringen te horen. Wie weet kan ik ze interesseren om nog eens een nascholingscursus te doen of een masteropleiding. Of ik strik ze voor een gastles of het organiseren van een excursie. Want het meeste leer je in de praktijk.’

‘Als student had ik nooit een goed beeld van wat er nou daadwerkelijk te doen viel bij bedrijven. Als je ergens gaat werken, waar ben je dan de hele dag mee bezig? Dat kun je niet zien/weten vanuit de schoolbanken. **Door op de Carrièredag in gesprek te gaan met mensen uit het werkveld kan je een beter beeld vormen van wat er allemaal te doen valt.** Dit kunnen de meest uiteenlopende zaken zijn die allemaal betrekking hebben met je opleiding. Zo doe ik nu iets totaal anders, dan wat ik dacht te gaan doen toen ik student was, maar door mijn opleiding bij Hogeschool Van Hall Larenstein kijk ik met de juiste bril naar de processen binnen het bedrijf en het is die ‘Van Hall-bril’ waar bedrijven momenteel om staan te springen! Ik heb het prima naar mijn zin bij Eurofins en kan mijzelf binnen het bedrijf ontwikkelen op de manier zoals ik het graag wil.’

Ward van der Zee

- International Development Management – Sustainable Value Chains, 2013
- Inkoper, ERP-software specialist en trainer, Eurofins

Vincent Hensen

- Tuin- en Landschapsinrichting, 2013
- Ontwerper openbare ruimte bij gemeente Den Haag

‘Tijdens de Carrièredag kan je voor jezelf toetsen of de praktijk aansluit bij wat je aan het leren bent. Je hoort daar van actuele opgaven uit de praktijk. Daardoor kunnen zich er nieuwe interesses of perspectieven aandienen. Ook kan het je helpen om je persoonlijke voorkeur te ontwikkelen voor het type en de schaal van projecten en bij welke werkgever je graag zou willen werken.

Denk eens aan een overheid, op landelijk, provinciale of gemeentelijk niveau. **Wist je dat overheden één van de grootste opdrachtgevers zijn voor ontwerpers en technici?** Veel projecten ontstaan vanuit vervanging- en beheeropgaves en vragen en samenwerking tussen ontwerpers, technici en beheerders. Het leuke van werken bij een overheid is dat veel kennis binnenshuis aanwezig is. Kom dus ook even langs op de Carrièredag om bij mij informatie in te winnen. De projecten bieden kansen om de buitenruimte beter te maken en te houden!’

‘Het is ontzettend leuk om als bedrijf deel te nemen aan de Carrièredag van VVA Aristaeus en Hogeschool Van Hall Larenstein. Voor mij heeft de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting veel betekend. Ik heb daar een hele leuke en warme tijd gehad. **Tijdens mijn opleiding heb ik ook over de Carrièremarkt gestruind en gesproken met verschillende bedrijven in het werkveld.** Het was heel waardevol om te weten wat de mogelijkheden zijn binnen het groen. Nu sta ik aan de andere kant. Voor ons bedrijf is het een goede gelegenheid om toekomstige collega’s te enthousiasmeren over ons groene werkveld. We willen graag nieuw talent een kans geven door middel van banen en stages. Graag vertel ik daar meer over tijdens de dag zelf. Je kunt mij vinden in de stand. Ik vind het persoonlijk ook ontzettend leuk om als oud-leerling terug te komen naar mijn oude school, om de docenten weer te zien, en hopelijk ook oud-klasgenoten die net als ik een toffe baan in de groene wereld hebben gevonden. Succes en tot ziens op de Carrièredag.’

Niels van den Elzen

- Tuin- en Landschapsinrichting, 2018
- Verkoop & advies, Van den Berk Nurseries

Van Doorn
vormt de buitenruimte van morgen

‘Bij Van Doorn krijg je volop kansen’

‘De fysieke Carrière dag: hij is er gelukkig weer. Kom je ook even langs bij onze stand?’ Ruben de Jager staat te popelen om over zijn mooie, maatschappelijk relevante werk bij Van Doorn te vertellen. ‘Het is ook super leuk om terug te zijn op school.’

Ruben heeft goede herinneringen aan zijn tijd bij Hogeschool Van Hall Larenstein. Hij volgde de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting en is afgestudeerd in de richting planuitwerking en realisatie. Cum laude! Samen met studiegenoot tevens goede vriend Arnout van Doorn. ‘In onze studietijd deden we alles samen en dus ook samen cum laude afgestudeerd.’ Na de diploma-uitreiking verloren ze elkaar niet uit het oog, al werkten ze zo’n twee jaar bij een verschillend bedrijf. Maar toen kwam vanuit familiebedrijf Van Doorn de vraag naar een calculator. Die functie was niet per se Arnouds ambitie en ook niet die van Ruben. Ze bedachten om het aannemersbedrijf uit te breiden met een team advies en maakten daarvoor een businessplan. ‘Met succes hebben we dat plan voor de directie gepresenteerd. Inmiddels zijn we vier jaar verder. Ontwerp & Advies heeft nu drie adviseurs en twee geo-ict’ers.’

mensen met dezelfde achtergrond als wij. Van Doorn werkt aan een grote diversiteit aan groene en grijze projecten en combinaties daarvan. Op Larenstein leer je daar als geen ander over.’ Behalve nieuwe medewerkers is er ook plek voor stagiairs. Daarnaast behoort een traineeship tot de mogelijkheden. ‘Als pas-afgestudeerde krijg je dan de tijd om te ontdekken welke mogelijkheden er allemaal bij ons zijn en wat bij je past. Een traineeship geeft je de kans om de juiste plek te vinden.’

De aandacht voor grote maatschappelijke thema’s zoals klimaatadaptatie en biodiversiteit maakt zijn werk zo boeiend, vindt Ruben. ‘Ik wil graag bijdragen aan een betere leefomgeving. Bij elk project komt het in meer of in mindere mate naar voren. Is het in minder, dan proberen we te kijken of we met kleine aanpassingen meer kunnen realiseren.’

Ruben prijst Van Doorn aan als een dynamisch bedrijf. ‘Het leuke is dat je niet alleen maar achter je computer zit, een ontwerp maakt of een bestek uitwerkt, en er vervolgens nooit meer iets van hoort. Onze werkwijze is anders. Omdat we ontwerpen naar maakbare plannen willen maken, werken we intensief samen met

onze uitvoerende afdelingen. Die wisselwerking en die interactie onderscheidt ons van veel reguliere ingenieursbureaus en aannemers. Het vroegtijdig betrekken van uitvoerende afdelingen heeft grote voordelen, ondervinden wij. Als er iets niet klopt of lastig uitvoerbaar is, hoor je dat bijtijds. Daar leer je veel van.

Nog een pluspunt benoemt Ruben: Van Doorn is een familiebedrijf. Het is echt gemeenschappelijk bij ons. Al zijn we met 350 medewerkers, het bedrijf heeft geen hiërarchische insteek. Iedereen kan zichzelf ontwikkelen. Wil je een iets andere richting inslaan, dan is dat allemaal bespreekbaar.’

Kom je op 4 november ook naar de stand van Van Doorn om met Ruben en Arnout om over jouw kansen te brainstormen?

Wij zoeken een:

PROJECTLEIDER

GROENE BUITENRUIMTE

Bij **BOOT** werken wij elke dag aan een toekomstbestendige leefomgeving. Daar hebben wij jou bij nodig! Doe je mee? Scan de QR-code met je telefoon, kijk op www.werkenbijboot.nl of bel met Harry: 06 - 515 591 35.

INGENIEURS MET EEN VERHAAL

VERNIEUWD:
werkenbijboot.nl

AL...
CHRO...

PROJECTLEIDER
GROENE BUITENRUIMTE

ADVISEUR
KLIMAAT & WATER

www.werkenbijboot.nl

MOLHOEK-CCT 2017-2022

Ontwikkel jezelf en geef je carrière een vliegende start

Wij zijn op zoek naar:

- Trainees
- Werkvoorbereiders
- Uitvoerders

molhoek-cct.nl/werken_bij

Wij zoeken nieuwe avonturiers om ons team te versterken!

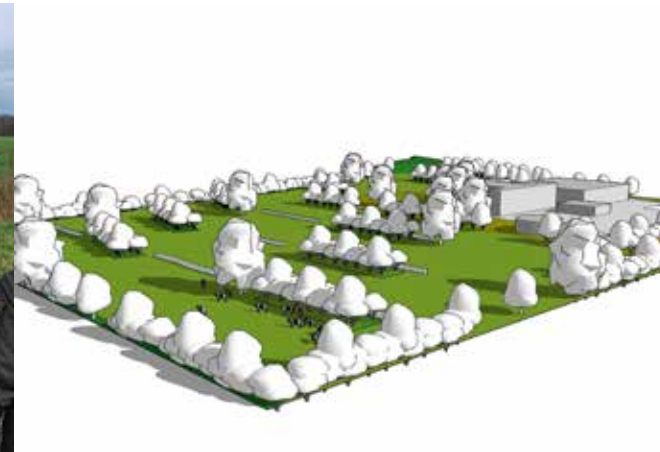
Bel 088 - 500 1 600 of kijk op www.econsultancy.nl

Wij zijn Green Engineers

Wij zijn actief in de aanleg, beheer en onderhoud van de leefomgeving

Scan de QR-code: greenengineers.nl/vacatures

Wij zoeken altijd talent
Zoek jij een leuke stageplaats of afstudeeropdracht? Of wil je een leuke startersfunctie? Neem contact met ons op!

‘Economie en ecologie moeten weer hand in hand gaan’

De moestuintjes van een bekende kruidenier zorgden ervoor dat landschapontwikkelaar Dyon Temming wist welke kant hij op wilde met zijn bedrijf. Nu plant hij bomen met schoolgaande jeugd, ontwerpt hij eetbare erven en tilt hij agroforestry naar een hoger plan.

Verwacht bij Het Buitenburo geen flitsend kantoorgebouw op een zichtlocatie langs een snelweg. De landschapontwikkelaar heeft zijn werkplek in een voormalig schoolgebouw in een doorsnee woonwijk. Het gebouw met de toepasselijke naam Lokalen wordt gebruikt door twaalf creatieve en/of maatschappelijk betrokken ondernemers. Lokalen heeft nog een betekenis: de ondernemers zijn geboren in deze omgeving en zijn na hun opleiding in de grote stad teruggekomen om een bedrijf te starten.

Aan de start van zijn bedrijf in 2016 ging een lange weg vooraf. Na banen bij applicatiebeheerder Groenestein en Borst en bij de gemeente Brummen volgde een wereldreis van vijf jaar, waarbij hij werkte in het toerisme, de bouw en de delfstoffenwinning. 'Voordat ik ging reizen had ik al ideeën over ecologie en duurzaamheid, maar kreeg die om verschillende redenen niet van de grond. Toen ik in 2015 thuiskwam zag ik mensen bij Albert Heijn ruzie maken om de moestuintjes. Ik wist niet wat er aan de hand was, maar vroeg me wel af of dit dan dé manier was om mens en natuur te verbinden. Daarop besloot ik om als zzp'er natuur, voedselproductie en stad-landrelaties te combineren, zodat mensen de natuurlijke processen weer kunnen voelen.'

Agroforestry

Eén van de manieren waarop Temming deze doelstelling vormgeeft is agroforestry. 'Vandaag is een heuglijke dag', zegt hij daarover. 'We hebben vanmorgen bij de notaris de handtekening gezet voor de oprichting van de Stichting Agroforestry Gelderland. Deze stichting is het uitvloeisel van een tweejarige pilot om een agroforestry-netwerk op te zetten.' Inmiddels hebben ruim honderd boeren interesse en liggen er dertig bedrijfsplannen voor bijvoorbeeld houtproductie voor biomassa en de bouw, maar ook de teelt van noten en kastanjes voor menselijke consumptie. 'Ik kreeg in dat kader eens een vraag van iemand die pindakaas wilde maken. Omdat pinda's hier niet groeien heb ik hem gewezen op kwekers van wal- en hazelnoten. Samen gaan ze kijken naar mogelijkheden voor notenpasta. Dat ik mensen bij elkaar breng en vooruit help geeft me veel voldoening; misschien nog wel meer dan de projecten die ik oplever.'

Ook landbouwhuisdieren profiteren volgens Temming van agroforestry. Aangeplante voederhagen gebruiken ze als medicijnkastje. 'Een koe gaat van nature na het afkalven op zoek naar wilgenbomen, omdat het blad de pijnstillende stof salicine bevat. Een koe

met spijsverteringsproblemen heeft weer baat bij planten met veel tannines. Waar het bij agroforestry vooral om draait is met landschapselementen nieuwe economische impulsen geven voor het boerenbedrijf. Het opent de deur naar een functioneel, sociaaleconomisch buitengebied waarin economie en ecologie weer hand in hand gaan en boeren een fatsoenlijk verdienmodel hebben.'

Nieuwe rommeligheid

Naast de nieuwe stichting, gefinancierd door de provincie Gelderland, werkt Temming in opdracht van gemeentes aan openbaar groen. In de beplantingsplannen 'verstopt' hij graag voedselleverende planten. 'Tijdens een herinrichting probeer ik een burgerontwerpteam samen te stellen met een selecte bewonersgroep die de buurt vertegenwoordigt in het ontwerpproces en ook mee-ontwerpt. Als ik het gebruik van eetbare planten aankaart, zie je de betrokkenheid groeien.' Voor particulieren ontwerpt hij onder meer eetbare erven. 'Ik inventariseer wat er aan eetbaars aanwezig is voor mens en dier, en voeg daar soorten aan toe die de mens-natuurrelatie versterken. Vaak gaat dat om voeding, maar je kunt ook inzetten op natuurbeleving door een lange bloeihoogte of een lange oogstperiode. Daarnaast promoot ik nieuwe rommeligheid, waarbij mensen niet elke vierkante meter onder controle houden. Die controledrang is vaak ingegeven door angst wat de omgeving ervan zegt.

Wat mij betreft wordt de nieuwe rommeligheid een geuzenterm, omdat het bijdraagt aan biodiversiteit en bovendien minder onderhoud vereist. Als mijn tijd het toelaat, vertel ik basisscholieren graag over de samenhang der dingen. Als elfjarige had ik een leraar die ons de koolstofkringloop uitlegde en daarmee de basis legde voor de richting die ik ben ingeslagen. Dat deed hij met een tekening van een boom waar de appels van afvielen, waarna deze door beestjes werden omgezet in voedingsstoffen voor de boom. Dit was een gesloten kringloop. Daarna tekende hij onder het maaiveld een cirkel die een olieveld voorstelde. Hij vertelde dat dit ook plantenresten waren, dat we die massaal oppompen en dat de kringloop daardoor verstoord raakt. Toen wist ik: dit is belangrijk. Dit voorval speelde zich af in de jaren 80; de Club van Rome had een aantal jaren eerder haar verontrustende ideeën gedeponneerd. In de huidige brandstof-schaarste blijkt hoe actueel de boodschap van deze leraar nog altijd is. Natuurlijk plant ik met de kinderen na mijn verhaal een boom, want het moet wel ergens landen.'

Kunst als ethisch kompas

Voeding is niet Temmings enige tak van sport. In 2019 deed hij samen met kunstenares Maria Neumann mee aan een prijsvraag voor de N825 tussen Lochem en Borculo: hoe is die veiliger te maken en kan de weg meer identiteit krijgen? Temming is groot voorstander

van kunst in de openbare ruimte. 'Van jongs af aan voer ik al diepe gesprekken met mensen die interesse hebben in kunst of kunstenaar zijn, over hoe de wereld eruit moet zien. Ik verwerk de ideeën in mijn landschappelijke werk. Waar filosofie duidt en wetenschap meet, laat kunst zien wat ze niet kan zeggen. De cross-overs tussen kunstenaars en ondernemerschap zijn heel sterk. Kunst kan een ethisch kompas meegeven in het ontwerp. Als je mensen kunt raken met een goede vorm en een goed verhaal, word je ontwerp sterker. Waar kunst daarnaast staat voor puurheid en vorm, en het ondernemerschap pragmatisch en uitvoeringsgericht is, zorgt de mix ervoor dat beide er beter van worden. De kunstenaar wordt meer ondernemer en kan zichzelf financieel beter bedruipen. Andersom leert de ondernemer door de autonome kunstenaar te werken aan zijn eigen handschrift. Je ziet in dit gebouw ook dat gesprekken tussen beide partijen een stuk diepzinniger zijn, dan wanneer

ieder in zijn eigen bubbel zit. Het werken met kunstenaars heeft een enorme meerwaarde.'

Samenwerkingspartners

Zelfstandigen maken vaak lange dagen. Denkt Temming weleens aan personeel aannemen? 'Natuurlijk heb ik daar in een drukke periode over nagedacht. Gesprekken met andere zelfstandigen en ondernemers die wel personeel hebben gaven mij het inzicht dat ik vooral samenwerkingspartners moet zoeken. Zo heb ik iemand die de communicatie rondom de agroforestry verzorgt, een bedrijf die mijn ontwerpen vertaalt naar technische tekeningen en weer een ander die uitzoekwerk verricht rondom vergunningen. Mijn kracht ligt vooral in het ideeën bedenken en ze verkopen. Zo doen we allemaal wat we graag doen en delen we na afloop de pot.'

TEKST EDWIN VRIEZEN
FOTO'S ARTEMIS TE BRAKE, RICK MELLINK,
DYON TEMMING

Naam Dyon Temming
Het Buitenburo | Social designer in an everchanging landscape
Opleiding Tuin- en Landschapsinrichting, Hogeschool Van Hall Larenstein, Velp (2001)
Aantal medewerkers Geen
Vestiging Lichtenvoorde
www.hetbuitenburo.nl

Werken bij Eelerwoude?

Ga naar werkenbijeelerwoude.nl

Op weg naar 100% natuurinclusief ▶

EEN FAMILIEBEDRIJF WAARIN JOUW UNIEKE KRACHT TELT.

Typisch jij. Bij GMB.

Ben jij op zoek naar een dijk van een baan, toffe (afstudeer)stage of traineeship? Dan zit je goed bij GMB. Je werkt samen met je collega's aan veelzijdige uitdagingen in de waterketen. Uitdagingen waarbij jij het verschil maakt. Uitdagingen waarin jij je kan ontwikkelen. Stippel samen met ons jouw toekomst uit. **Wat is jouw unieke kracht?**

Check je kansen op www.werkenbijGMB.eu of bel/app naar Leon Rosenkamp: 06 23 57 31 80.

'De koffiebranche blijft zich maar ontwikkelen, vernieuwen'

Procestechnoloog Henkie Huitema en producttechnoloog Frans Pyter Terpstra raken maar niet uitgekeken op de wereld van de koffie. In deze branche blijf je nieuwe dingen ontdekken, pionierswerk verrichten en stappen maken.

Pak je een pak huiskoffie uit het schap van je supermarkt, grote kans dat UCC Coffee de producent is, een internationaal Japans familiebedrijf in koffie met zusterbedrijven in Europa, waaronder de grootste productielocatie in Bolsward. Huitema: 'Wij produceren met 170 à 180 medewerkers met name voor private labels voor de Europese markt. Filterkoffie, koffiepads, oploskoffie en heel veel gebrande koffiebonen. Dat laatste vormt inmiddels de helft van onze omzet. 30 miljoen kilo groene rauwe koffiebonen zetten we jaarlijks om in diverse koffieproducten, ongeveer goed voor de helft van de Europese UCC-productie. We verpakken ook diverse theeproducten.'

Terpstra: 'Qua grootte is UCC Coffee het tweede koffieconcern van Nederland, maar de private labels maken dat we minder in the picture staan. Daar komt verandering in. Ons Japanse koffiemerk Ueshima wordt binnenkort hier geïntroduceerd en het merk SMIT&DORLAS dat bekendheid heeft in de horeca, zal straks ook in supermarkten verkrijgbaar zijn.' Van Hall Larenstein-studenten in Leeuwarden hebben mogelijk al eens kennisgemaakt met UCC Coffee tijdens de Carrièredag. Door er live koffie te branden komen gesprekken snel op gang.

Huitema en Terpstra – beiden afgestudeerd levensmiddelentechnoloog – werken al de nodige jaren bij UCC Coffee. Huitema: 'Koffie heeft me gegrepen, het is echt mijn passie geworden. Dat zit 'm

onder meer in de diversiteit van het natuurproduct, elke plantage heeft zijn kwaliteit koffiebonen. Door de jaren heen heb ik me ontwikkeld in de richting van troubleshooter en procesoptimalisator. Is er een probleem op de verpakingslijn? Soms kun je door beïnvloeding van het malen of het branden of zelfs de keuze van de ruwe grondstoffen het probleem aan het einde van de productieketen oplossen of reduceren.'

Terpstra's focus ligt op het ontwikkelen van nieuwe coffeeblends in samenwerking met de klanten. 'Wat ik interessant vind, is dat de grondstoffen uit heel de wereld komen; verschillende typen koffie met heel verschillende smaakprofielen waar ik iets moois van ga maken. Daarna gaat het de export in, heel Europa door. Als blend voor retail, tankstationsketens, vending voor klanten die espressomachines verhuren aan bedrijven, et cetera. De blends ontwikkelen we samen met de klant. Het komt aan op fine tunen of verder verbeteren. Is een blend naar wens, dan geven we ondersteuning met trainingen, bijvoorbeeld over de sales en versterking van de koffiebeleving. We gaan naar klanten toe, maar ontvangen hen ook hier in Bolsward.'

UCC Coffee biedt volop ontwikkelmogelijkheden. Henkie: 'Ik ben begonnen op de afdeling kwaliteitscontrole als algemeen medewerker en doorgroeid tot leidinggevende kwaliteitscontrole/QC. Vervolgens heb ik een move gemaakt naar inkoop en ontwikkeling/R&D. De laatste jaren heb ik me verder gespecialiseerd als product- en procestechnoloog.' Wat hij bijzonder leuk vindt: 'Frans Pyter en ik zijn getrainde koffieproevers, koffieslurpers, dat is onderdeel van ons werk. We beoordelen grondstoffen en eindproducten op geur en smaak. We hebben daarvoor een internationaal erkende licentie en mogen ons Q-Grader Arabica noemen. Die erkenning

Henkie Huitema (midden) bij de cuppingtafel.

komt niet zomaar aanwaaien. Je moet aanleg hebben en er veel voor doen. In Nederland zijn maar een stuk of twintig gekwalificeerde cuppers zoals wij.' Het is een vrij zware opleiding, bevestigt Terpstra, met twintig examens op het gebied van smaak, geur, beoordelen en scores geven. 'Behalve aanleg moet je ook een aantal jaren werkervaring hebben.'

Interesse om te komen werken bij UCC Coffee? Kijk snel op: www.werkenbijucc-coffee.nl

Paul en Madelien Kindt:

Zo vader, zo dochter

Het gebeurt vaker: ouders en kinderen die dezelfde opleiding doen. Dat geldt ook voor vader Paul en dochter Madelien Kindt. Paul onderstreept hoe leuk hij het vindt dat zijn dochter als rentmeester in zijn voetsporen treedt. Vooral omdat rentmeesters zich bezighouden met grote maatschappelijke vraagstukken als energie, bodemvruchtbaarheid, klimaat en landbouw. 'Voor de maatschappij zijn we van grote toegevoegde waarde. Madelien ziet dat ook. Daarom is het zo mooi dat ze de keuze heeft gemaakt om hier iets in te betekenen.'

Paul Kindt volgde de Hogere Bos- en Cultuurtechnische School dat later is opgegaan in Hogeschool Van Hall Larenstein. Madelien zat met haar opleiding Bos- en Natuurbeheer in feite op dezelfde school. 'In mijn tijd kwam je er ongelofelijk moeilijk op', herinnert Paul zich nog goed. 'De opleiding nam jaarlijks maar 25 studenten aan. Je werd getest en je moest bewijzen dat je gemotiveerd was. Er was maar een beperkte arbeidsmarkt. Toen ik in 1986 afstudeerde, was die markt zelfs ongewoon slecht, doordat er veel rentmeesters van de Heidemij - nu Arcadis - op de markt waren gekomen. Om die reden ben ik voor mezelf begonnen. Nu ervaar ik als werkgever het omgekeerde: werkgevers hebben grote moeite om goede medewerkers te werven.'

Madelien: 'Mijn loopbaan begon dus heel anders. Ik had niet per se de ambitie om voor mezelf te beginnen en hoefde dat ook niet. Bovendien koos ik een iets andere hoek van de rentmeesterij. Ik ben ruim een jaar geleden als junior rentmeester en gebiedsontwikkelaar gestart bij K3. Maar het landgoederenbeheer wat mijn vader onder andere doet, blijft kriebelen en mijn belangstelling houden. Het rentmeesterschap zoals mijn vader dat uitoefent vind ik bijzonder. Je krijgt de eer en het vertrouwen om landerijen en cultureel erfgoed in stand te houden.'

Juf of rentmeester

Pauls bedrijf groeide door de jaren heen uit tot een groot, landelijk actief bureau op het gebied van bouw, ruimte en milieu - LBP|SIGHT - met bouwadviseurs, milieukundigen, juristen, planologen, rentmeesters en andere professionals. Er werkt een tiental

rentmeesters. Van kinds af aan luisterde Madelien graag naar haar vaders verhalen en wanneer haar ouders geen oppas hadden, ging ze mee. 'Pappa nam me overal mee naartoe, bijvoorbeeld naar een boerderij en dan de stal in. Hij kon er leuk over vertellen, in duidelijke taal; ik haakte nooit af. Toen zei ik al: ik wil juf worden of hetzelfde doen als pappa, al was het me natuurlijk niet helemaal duidelijk wat hij precies deed. Op een gegeven moment komt het moment op de middelbare school dat je een studiekeuze moet maken. Ik bleef maar uitkomen op rentmeesterij. Ik begon met Planologie aan de Radboud Universiteit, maar dat was te theoretisch voor mij. Larenstein paste beter door die leuke combinatie van naar buiten gaan en inhoudelijk leren.'

Het werd dus Bos- en Natuurbeheer. Paul: 'Ik vond het hartstikke leuk dat Madelien hetzelfde ging studeren. Ik was er kennelijk in geslaagd het vak goed over te brengen en misschien nog belangrijker is dat Madelien een goed rentmeester wordt en al is. Ze zal zich verder ontwikkelen, is geïnteresseerd en het vak zit in haar vezels. Madelien is sociaal vaardig, wat als rentmeester heel belangrijk is.'

Dochter in de klas

Wat Paul opvalt is dat de opleiding in zijn tijd iets theoretischer was. 'Nu is het - ook al gaat het om dezelfde materie - meer projectmatig.' Hij kan het weten als gastdocent Taxatieleer. 'Ik ga graag met studenten om, daar ligt onze toekomst. Ik breng theoretische kennis bij, maar vertel ook vanuit de praktijk. Met mooie voorbeelden raken studenten geïnteresseerd.' Vanzelfsprekend kreeg hij ook Madelien in zijn klas.

Als kind kwam Madelien Kindt al in de Gendtse Waard, waar haar vader Paul grond verwierf voor de steenfabriek. 'Ik weet nog precies onder welke populieren we toen stonden met de fiets. Mijn vader vertelde over de steenfabriek en de landbouwgronden. Nu twintig jaar later staan we hier tijdens de open dag van de steenfabriek samen op de shovel.'

Madelien: 'Toen snapte ik pas goed waarom studenten zijn vak zo leuk vinden. Het is precies waarom ik het zo leuk vond om met pappa op pad te gaan: die heel duidelijke taal en het in gesprek gaan over hoe taxateurs en rentmeesters denken en werken.'

Madelien leert van haar vader. Leert omgekeerd Paul ook van zijn dochter? Paul: 'Zeker. Madelien doet langlopende projecten, bijvoorbeeld om een agrarische locatie te transformeren naar een zandwinlocatie en vervolgens naar natuurgebied of recreatiegebied. In dit soort trajecten moet je goed afwegen wat je wel en niet gaat beetpakken, en hoe je van een longlist tot een shortlist komt. Zo'n proces dat je met elkaar doet, is voor mij ook leuk om te volgen via de spontane terugkoppeling die Madelien erover geeft. Dat is ook voor mij leerzaam. Je realiseert je nog eens extra dat inhoud en proces even belangrijk zijn. Als die combinatie lekker loopt, kom je pas tot een goed project.'

'De wereld van gebiedsontwikkeling van K3 is zo'n leuke wereld', reageert

Madelien. 'The sky is the limit. Er wordt weinig in beperkingen gedacht. Pappa heeft me al vroeg geleerd om te beginnen met 'I have a dream' en daarna pas te kijken hoe dat is in te passen. Als je begint met 'dat kan helemaal niet', houdt het gelijk op. Het is leuk om wat ik van pappa heb geleerd, hier in de praktijk te brengen.'

Rondkijken

Heeft Madelien nooit overwogen om na haar afstuderen bij haar vader te gaan werken? 'Pappa heeft altijd gezegd: ga eerst rondkijken, dat is nuttig. In het begin geloofde ik dat niet zo. Ik kon toch ook veel in zijn bedrijf leren? Ik wist zeker dat ik het werk leuk zou vinden. Maar na ruim een jaar begin ik te snappen wat hij bedoelde. Ondertussen kan ik wel met hem sparren en dat is heel waardevol.' Paul: 'Madelien in het bedrijf is altijd nog een optie, maar ik vond het belangrijk dat ze buiten ons bureau rondkijkt en zich breed oriënteert. Het werk dat ze bij K3 doet, is een nuttige ervaring. Ik juich deze stap alleen maar toe. Wat

heel leuk is, is dat ze onder andere met uitvoerders werkt. Die komen het kantoor binnen, hebben zand aan de schoenen, hebben het over klei en machines. Dat zie je niet op rentmeesterkantoren. Daar ben je bezig met plannen, voorbereidingen en de strategie. Met uitvoering heb je wel te maken, maar het zit niet in hetzelfde bedrijf geïncorporeerd.'

Natuurmensen

Madelien: 'Vrienden vinden het tof dat ik net als mijn vader rentmeester ben, maar mijn moeder wordt soms helemaal gek van ons. 'Hup', zegt ze, 'we gaan het over iets anders hebben.' Ondertussen kan ze er ook erg van genieten dat we in dezelfde wereld zitten. Mijn broer heeft net als ik Bos- en Natuurbeheer gedaan, maar hij is de houthandel ingegaan. We zijn dus allemaal natuurmensen, het zit in onze vezels. Onze ouders hebben dat goed doorgegeven.'

TEKST RIA DUBBELDAM,
FOTO MARJAN KINDT

For the neXXt generation

Wij zijn een veelzijdig bureau voor milieuvraagstukken waarbij we onze onderzoeken en diensten verrijken met advies. We hebben kantoren in Gouda, Oldenzaal en Tilburg.

Onze deskundigheid valt binnen de terreinen Bodem, Water & klimaat, Ecologie & biodiversiteit, GIS & data en Gezondheid. Door deze expertisegebieden met elkaar te verbinden zijn we in staat om onze kennis breed en integraal in te zetten. Deze verbanden maken onze adviezen uniek en vooral zinnig.

Zet jij jezelf, net als wij, in voor een beter milieu, een beter klimaat, een betere gezondheid en een fijnere leefomgeving? Dan zijn we vast een match!

geofoxx.nl/werken-bij-geofoxx

zinnig!

K3
Bij K3 werk je niet bij één bedrijf, maar bij zes tegelijk

Vind de uitdaging die bij je past!
Bij K3 werk je niet bij één bedrijf, maar bij zes tegelijk. En dat biedt uitdagingen! We ontwerpen nieuwe landschappen én maken ze. Dat doen we onder andere door het winnen van zand, grind en klei. Zo werken we bijvoorbeeld aan nieuwe natuur- en recreatiegebieden en hoogwaterveiligheidsprojecten. Het doel: landschappen voor de toekomst creëren.

Duik in de wereld van K3 op www.k3.nl.

Wil je meer van ons weten?
Stuur een mailtje naar werkenbij@k3.nl. We horen graag van je!

TAUW
LIVE YOUR AMBITION

Bij TAUW werk je aan betekenisvolle projecten die bijdragen aan een vitale leefomgeving en krijg je de tools en ruimte die je nodig hebt om jezelf te blijven ontwikkelen.

Zo realiseer je jouw eigen ambitie én draag je bij aan de gezamenlijke ambitie van TAUW.

JOIN US AT TAUW
WERKENBIJTAUW.NL

BWZ
INGENIEURS

SAMEN ONTWIKKELLEN WE EEN DUURZAME LEEFOMGEVING!

De toekomst van Nederland verander je niet zomaar. Wij geloven dat je elkaar hierbij nodig hebt.

GEBIEDSINRICHTING
WATER & VEILIGHEID

BWZ-INGENIEURS.NL

CARRIÈRE

Het interview met Marit Pistor, marine interim park manager bij St. Eustatius National Parks Foundation (STENAPA) werd uit voorzorg uitgesteld. 'Het is mogelijk dat we door de tropische storm geen internet of een slechte verbinding zullen hebben.' Een paar dagen later hadden we contact.

'Het leukste is als de schildpadden het strand op komen'

Naam: Marit Pistor
Opleiding: Hogeschool Van Hall Larenstein, Kust- en zeemanagement, 2019
Functie: Marine park manager bij Sint Eustatius National Parks (STENAPA), 2021

Wat was de schade van de storm?
'Het viel gelukkig mee. Wel waren de golven zo hoog dat een schildpaddenest is weggeslagen. Het nest konden we niet verplaatsen, de eieren stonden op het punt van uitkomen. Als je dan verplaatst voelen de jonkies trillingen, wat een trigger kan zijn om het ei voortijdig te verlaten. Door de klimaatverandering hebben we steeds vaker stormen. We zien daardoor ook meer kliffen instorten. Loslopend vee die de vegetatie opeet, versterkt dat verschijnsel, doordat kliffen hun structuur verliezen.'

noorden voor voedsel en het zuiden voor de voortplanting. We verzamelen informatie over de dieren met een microfoon. Ze liggen op diverse plekken in de Cariben. Het opgenomen geluid vertelt veel over waar de zeezoogdieren langskomen, om welke soorten het gaat en hoeveel dieren het zijn. De opnames worden door de universiteit van Toulon, Frankrijk, automatisch uitgelezen. Door de jaren heen zien we dat er veranderingen optreden. Eerder kwamen de bultruggen vrijwel nooit in december. Orka's zijn echt nieuw, die kwamen voorheen hier niet voor. De zeezoogdieren zijn eigenlijk een klein project voor dit eiland, we zijn ook maar een kleine organisatie.'

Hoe ben je op St. Eustatius terechtgekomen?
'Voor de minor sustainable island management gingen we drie weken naar St. Eustatius. Daarna was ik er voor stage en hoorde ik dat de ranger zou vertrekken. Ik kreeg de baan, maar moest op Saba nog wel afstuderen. Meteen na mijn afstuderen ben ik hier gekomen. Dat is alweer 3,5 jaar geleden.'

Had je altijd al interesse om in het buitenland te werken?
'Ja, na de havo ben ik een jaar naar Australië gegaan. Ik wilde altijd al meer zien. Dat is ook de reden waarom de opleiding Kust- en Zeemanagement mij zo aantrok. Je krijgt veel mogelijkheden om naar het buitenland te gaan.'

Wat voor werk doe je?
'Ik ben begonnen als marine park ranger en na 2,5 jaar ben ik interim park manager geworden. Als ranger zit je vrijwel alle dagen op de boot en onderhoud je zo'n dertig duikplekken. Daarnaast doen we allerlei projecten. Tussen december en april trekken de bultruggen tussen het

Je vertelde al over het onderhoud van de duiklocaties en de monitoring van zeezoogdieren. Wat doen jullie nog meer?

'Onderwatermonitoring: jaarlijks monitoren we de riffen en bekijken we de vis- en koraalpopulatie, de algen, de krabben en de kreeften. We volgen hoe het ermee gaat en of we bijvoorbeeld ons management moeten aanpassen. Het leukste vind ik dit seizoen, wanneer de schildpadden het strand opgaan om nesten te graven. Het is een soort crime scene: de schildpadden proberen hun sporen te wissen, zodat predatoren de nesten niet ontdekken. We speuren ernaar en volgen of de eieren uitkomen. Als dat gebeurt zie je een klein gat, want de jongen graven zich omhoog waarna het nest inzakt. Je ziet ook de sporen van de kleintjes.'

Heb je behalve voor stagiairs meer contact met school?
'We doen samen met Saba een herstelproject voor Diadema zee-egels. In de jaren 80 bijna waren ze uitgestorven. Zee-egels zijn belangrijke algeneters. Zijn er meer algen, dan zijn er minder koralen. Dit jaar ging er weer een ziekte rond en stierven de zee-egels weer uit. Vandaar dat we ze kweken tot een bepaalde grootte en dan uitzetten, zodat ze wat hulp krijgen.'

TEKST RIA DUBBELDAM

Ook bomen buiten bos zijn nu te certificeren

De nieuwe hollandse waterlinie, ©Sandra Engels voor de PEFC fotowedstrijd

PEFC, wereldwijd opererend keurmerk voor duurzaam bosbeheer, gaat nu ook bomen buiten het bos certificeren. Te beginnen in Nederland en Indonesië. 'We hopen daarmee een nieuwe stimulans te geven aan verduurzaming', legt directeur Maarten Willemen van PEFC Nederland uit.

Zeker de helft van de bomen in Nederland staat buiten het bos: in de stad, in landschapsbeplanting, in dorpsbosjes, rond weilanden en akkers et cetera. Hoe kun je als eigenaar zichtbaar maken dat deze bomen duurzaam beheerd worden, onder meer door de kap te compenseren en het hout een duurzame bestemming te geven? Steeds meer burgers willen immers garanties. Ze voelen zich sterk betrokken en maken zich zorgen als er gekapt wordt, ook als dit onvermijdelijk is wanneer bomen een gevaar vormen voor de veiligheid. Duurzaam beheer aantonen van bomen buiten het bos was tot voor kort niet mogelijk. Dat wordt nu anders. Ook die

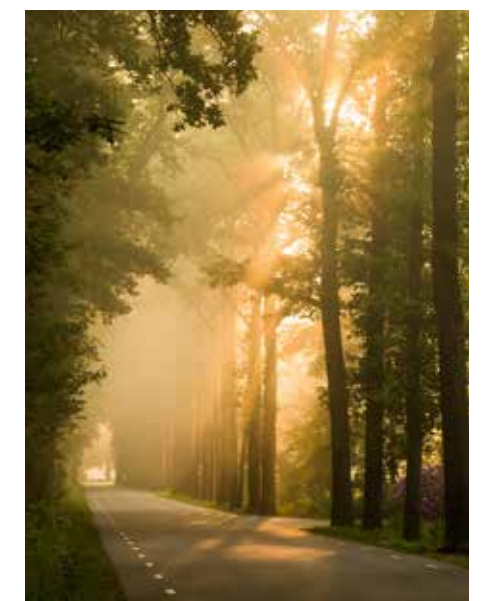

©Keesnan Dogger

bomen kunnen het PEFC-certificaat krijgen. 'Samen met Indonesië zijn we de eersten die deze certificering voor 'Trees outside Forests' in de nationale bosstandaard hebben opgenomen', vertelt Maarten Willemen. 'De Nederlandse standaard is dit jaar goedgekeurd en daarmee is het certificeren van Bomen Buiten het Bos nu mogelijk.' Het PEFC-certificaat is onder meer interessant voor agrarische natuurverenigingen die de houtafzet gezamenlijk regelen, en voor gemeenten die veel hout oogsten en hun duurzame beheer willen aantonen aan inwoners. 'Wanneer nieuwe bomen worden aangeplant en de hoeveelheid groen overeind blijft of zelfs toeneemt, is er sprake van duurzaam beheer en kan het hout onder certificaat op de markt worden gebracht. Dat biedt vervolgens mogelijkheden voor een duurzame toepassing. Een sterke verbetering, onder meer omdat fabrikanten van plaatmateriaal en bouw hout vrijwel altijd een certificaat eisen. Voor een gemeente is het dus extra aantrekkelijk om inwoners te kunnen vertellen: het gekapte hout is niet alleen duurzaam beheerd, het wordt ook nog eens duurzaam toegepast.'

De gecertificeerde bomen maken in principe deel uit van hetzelfde pakket voorwaarden als die van bossen. Zo moet de hoeveelheid bomen in stand worden gehouden of toenemen. In een beheerplan wordt dit onderbouwd. Verder zijn er ecologische eisen, zoals geen gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. 'Bij heraanplant moeten zo veel mogelijk soorten worden gekozen die op de groeiplaats zijn afgestemd. Deze voorwaarden zijn in een stedelijke omgeving best spannend, omdat daar gewoonlijk veel exotische bomen worden gebruikt.' Op punten zijn er ook verschillen met bosbeheer. Zo is het achterlaten van dood hout in een stedelijke omgeving weinig zinvol en onpraktisch. In een dorpsbosje kan dat wel prima. 'Het is te complex om voor elke situatie eigen eisen op te stellen. Het komt dus aan op maatwerk. Dat zit in de details van de standaard van het PEFC-keurmerk verwerkt.'

Ben je geïnteresseerd in PEFC-certificering van het door jou beheerde bos of bomen buiten het bos, bespreek dan de mogelijkheden met Marten de Groot van PEFC Nederland, marten.de.groot@pefc.nl.

Choose to shine, ©Sandra Engels voor de PEFC fotowedstrijd

Meer weten over ons mooie vak als rentmeester?
jessica@klement-rentmeesters.nl

Nu is het moment...

...om Klement Rentmeesters te gaan volgen.

Bel ons: 043 - 32 33 511 of ga naar www.klement-rentmeesters.nl

- Makelaardij
- Beheer en exploitatie
- Herbestemming
- Subsidies
- Grondzaken

...om onze passie met je te delen

Wij zijn Klement Rentmeesters. Onze liefde voor monumenten en landgoederen zit diep. We wonen, werken en leven in monumenten. Het is onze lotsbestemming om dit moois te vitaliseren en te behouden voor de toekomst.

Heb jij ook liefde voor het vak als rentmeester? Toon dan je interesse als stagiair of afgestuurde middels een mailtje naar: jessica@klement-rentmeesters.nl of scan de qr-code.

Klement Rentmeesters. Liefde voor monumenten en landgoederen.

Zoek jij altijd alles tot op de bodem uit?

Dan zoeken wij jou!

Wij zijn een technisch ingenieursbureau met ruim zestig medewerkers verdeeld over vier vestigingen in Almelo, Weurt, Dordrecht en Rolde.

Onze specialismen zijn: bodemonderzoek, geohydrologie, bodemsanering, geotechniek, asbestinventarisatie, ontplofbaarheidsresten en duurzaamheidsoplossingen.

www.werkenbijortageo.nl

"Daar willen we een hypermoderne waterstoffabriek bouwen."

"Daar gaat de rust en de ruimte waar we ooit verliefd op werden."

De opwarming van de aarde heeft grote gevolgen voor mens, natuur en milieu. We moeten vol inzetten op nieuwe energiebronnen. Maar hoe zorgen we dat die ontwikkeling niet ten koste gaat van de leefomgeving? Typisch zo'n vraagstuk waarmee je

te maken kunt krijgen als je werkt bij de Noordelijke Omgevingsdiensten. Je draagt bij aan oplossingen waarbij je de belangen van inwoners, bedrijven én het milieu afweegt. Een baan met impact dus. Iets voor jou? Kijk op werkenbijnod.nl.

Werken bij de Noordelijke Omgevingsdiensten. Voor een schoon en veilig Noord-Nederland.

‘We werken aan een heel mooie portfolio van onderzoeksprojecten’

Gerard Robijn is sinds februari directeur onderzoek van Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp. Hij focust zich op de lectoraten, waar het hogeschoolonderzoek wordt uitgevoerd. ‘Mijn klus is om samen met de lectoren – te vergelijken met de hoogleraren in het universitair onderwijs – een heel mooie portfolio op te bouwen van lange-termijnonderzoeksprojecten die de doelstellingen van onze school en de opleidingen versterken.’

U hebt ruim twintig jaar in het bedrijfsleven gewerkt, bij FrieslandCampina. U begon er als senior-onderzoeker en eindigde als directeur innovatie. Waarom maakt u nu de omslag naar het onderwijs?

‘Het werd tijd voor iets anders. Het hoger onderwijs had altijd al mijn belangstelling. Wat mij aanspreekt is dat je meebouwt aan de opleiding van de toekomstige generatie van deze wereld. Toen ik de vacature voor directeur onderzoek in Velp zag, moest ik daar op reageren. De school en ik waren er snel uit. Vanuit mijn bedrijf- en onderzoekservaring denk ik voor de school iets toe te kunnen voegen.’

Hoe zit het eigenlijk met de lectoraten?

‘Beide locaties, Velp en Leeuwarden, hebben een onderzoeksdirecteur. Er is bewust voor gekozen om het onderzoek en het onderwijs per locatie te ondersteunen. Het onderzoek wordt zo veel mogelijk aan lectoraten opgehangen. Kort geleden is het onderzoek en

onderwijs in nieuwe werkvelden verdeeld. We laten ons daarbij leiden door thema's waarop studenten ons vinden: Green Business, Laboratory Sciences, Dier, Klimaat & Leefomgeving, Water & Natuur en tenslotte Agro & Voeding. Mijn collega in Leeuwarden, Niek de Boer, is nu bijna twee jaar onderzoeksdirecteur en daardoor verder met het opbouwen van het lectoratennetwerk dan ik, maar die achterstand werken we in Velp snel weg. Toen ik in februari begon had Velp drie lectoraten: Kringlooplandbouw, Management of Forested Landscapes en een klein lectoraat Duurzaam Water in de Omgevingswet van een lector die bij een waterschap werkt en in Velp een deeltijdfunctie heeft. In Leeuwarden waren al een stuk of tien lectoraten. Intussen heeft Velp er drie lectoraten erbij gekregen. Verder zijn er nog drie lectoraten in ontwikkeling. Eind dit jaar heeft Velp negen lectoraten en de school als geheel zo'n twintig.’

Komen er nog meer lectoraten bij?

‘Laten we deze lectoraten eerst maar eens goed neerzetten en de openstaande vacatures vervullen. Het gaat ons niet zozeer om de kwantiteit maar vooral om de kwaliteit. Het onderzoek moet de doelstellingen van de school dienen. Het belangrijkste doel, aldus het Instellingsplan, is dat wij de transitie-experts van de toekomst opleiden voor grote groene maatschappelijke uitdagingen. Studenten moeten maximaal van ons onderzoek kunnen profiteren. Daarom worden ook docenten bij het onderzoek betrokken. Daarmee sla je twee vliegen in één klap. De studenten zien met de voeten in de klei welke vraagstukken er in de maatschappij leven en welke bijdragen zij kunnen geven. Aan de andere kant nemen docenten vraagstukken en onderzoeksresultaten mee naar het curriculum, naar hun lesprogramma.’

Voor de voeten in de klei is samenwerking met het bedrijfsleven nodig

‘Zeker, heel belangrijk, maar we doen geen contractresearch. Het is mijn taak om te bewaken dat het in projecten niet puur om onderzoek gaat waarmee bedrijven worden geholpen. Daar schieten we als school niets mee op. De docent of onderzoeker van het lectoraat wordt dan wel betaald, maar als we van het onderzoek zelf weinig leren en/of geen studenten van kunnen laten leren dat heeft het geen meerwaarde. De voorwaarde voor samenwerking is dat wij als school er beter van worden, niet zozeer financieel maar op inhoud.’

Hoe komt het onderzoek naar studenten toe?

‘We hebben maar weinig fysieke labs in het gebouw. Onze labs zijn overal. Zo

Lectoraat CoSPEL tijdens een veldbezoek aan het veenproject Peatland.

Studenten River Delta Development op excursie.

werken we veel met zogenaamde living labs, een bepaalde leeromgeving waarbinnen je onderzoek doet. Dat kan ons eigen landgoed zijn, waar onderzoek wordt gedaan naar bijvoorbeeld manieren om de waterstand in de bodem te reguleren of de mogelijkheden van voedselproductie in een voedselbos. Maar veelal zijn het plekken elders. Werken we samen met een waterschap, dan kan een bepaald riviertraject een living lab zijn. Bijvoorbeeld om de waterkwaliteit of overstromingsrisico's te bestuderen. Een living lab kan ook niet-fysiek zijn: een omgeving waarin we mensen interviewen over hun beleving van hittestress of het maatschappelijk debat over stikstof. Typisch voer voor het lectoraat CoPSEL, wat staat voor communicatie, participatie en sociaal-ecologisch leren. Dit lectoraat observeert wat mensen doen in een bepaalde omgeving, welke interventies er nodig zijn om mensen bij elkaar te krijgen en/of mee te krijgen. Het is heel belangrijk om studenten

hierin te laten leren. Velen komen later in leidinggevende functies terecht en moeten goed het maatschappelijke debat kunnen voeren.’

Staan er nieuwe ontwikkelingen op stapel in het onderzoek bij Hogeschool Van Hall Larenstein?

‘Jazeker. We zijn een relatief kleine hogeschool met ruim vijfduizend leerlingen. Al gaat het helemaal prima – onze school is tegen de trend in aardig stabiel of lijkt licht te groeien –, we willen wel investeren in allianties met andere hogescholen. In Nederland zijn nog drie andere hogescholen die sterk zijn in het groene domein. Onze school is helemaal groen. HAS Green Academy (voorheen HAS Den Bosch) zit ook sterk op het groene domein en Aeres Hogeschool ook. In Holland is een hybride-school met ook niet-groene opleidingen. Wij vier scholen met een groene portfolio werken samen in het Centre of Expertise Groen (CoE Groen), waar we als consortium met SIA-subsidies van

Lectoraten

Velp

Gebiedsgerichte transities naar kringlooplandbouw
Management of Forested Landscapes
Duurzaam water in de omgevingswet
Natuurlijk functionerende stroomgebieden
Communicatie, participatie en sociaal-ecologisch leren
Duurzame paardenhouderij en -sport
Duurzaam bosbeheer (in oprichting)
Designing future green cities (in oprichting)
Landscapes for life (in oprichting)
Milieu-impact van circulaire agro- en foodketens (associate lectoraat)
Oliepalm en tropische bossen (associate lectoraat)

Leeuwarden

Duurzame melkveehouderij
Climate smart dairy value chains
Health food & nutrition
Zuivelprocesstechnologie
Veiligheid in de voedselketen
Duurzame watersystemen
Coastal and marine systems
Duurzaam bodembeheer
Smart animal welfare management
Bijengezondheid
Weidevogels

Lector Loes Witteveen, alumna Nurdahalia Lairing en twee collega's tijdens de IAMCR-conferentie in Madrid.

het ministerie van LNV het groene hbo-onderwijs versterken. In het CoE leren we van elkaar en geven we elkaar ondersteuning. We zorgen ervoor dat de basisprocessen op orde zijn, het kennismanagement van goede kwaliteit is, het kennisniveau geborgd is en ook dat de onderzoeksresultaten goed worden vermarkt, zodat studenten, bedrijven en (maatschappelijke organisaties) ons beter weten te vinden.' Wat in ontwikkeling is, is een promotietraject voor het hbo. Net als het universitaire onderwijs heeft het hbo een bachelor en een master. Het voornemen is om er een professional doctorate (PD) bovenop te zetten; de hbo-variant van de PhD. Daarmee kunnen studenten in het praktijkgerichte onderzoek een extra zware professional worden voor het praktijkgerichte werkveld. Ik vind het concept om het hbo als volwaardige opleiding te zien in het gehele palet van onderwijsvormen heel mooi en terecht.’

TEKST RIA DUBBELDAM

Eelerwoude, op weg naar 100% natuurinclusief

Natuurinclusief ontwikkelen, inrichten en beheren van de leefomgeving. Dat is wat Eelerwoude doet. '100% natuurinclusief is daarbij onze horizon', zegt eigenaar-directeur Henk Scheven. 'Dat betekent dat we gebouwen, gebieden, gebruikers en natuur zo combineren dat we positief bijdragen aan klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving.'

Hoe doen jullie dat, werken aan 100% natuurinclusief?

'Dat begint met "practice what you preach". In alles wat we doen wegen we af: is het natuurinclusief? We rijden met elektrische leaseauto's, we hebben deelauto's en bieden onze mensen een regeling voor het verduurzamen van de woning. In het verlengde daarvan geldt ook: "Geen fouten gemaakt, nooit iets nieuws geleerd." Bij pionieren en voorlopen leer je voortdurend. In sommige gevallen doen we het de volgende keer anders.

Iedereen doet z'n uiterste best vanuit de eigen motivatie om bij te dragen aan een betere leefomgeving. Gaan wij met onze kinderen, familie, vrienden naar buiten, dan willen we trots zijn op datgene waaraan we gewerkt hebben. We worden blij van de resultaten die we om ons heen zien. Daar zijn we dagelijks mee bezig, in kleine en grote opgaven, vanuit vier windrichtingen.'

Hoe brengt Eelerwoude haar visie over in de praktijk?

'Ons werk heeft impact als onze opdrachtgevers meedoen. Gelukkig zijn terreinbeheerders en grondeigenaren bezig een omslag te maken naar natuurinclusief. Wij zeggen: "We erven onze aarde niet van onze voorouders, maar lenen haar van onze kinderen." Het is een uitspraak die precies samenvat waarom natuurinclusieve oplossingen zo belangrijk zijn.'

Hoe doen de medewerkers dat in de praktijk?

'Samen bespreken we: waar loop je warm voor, welke doelen en acties passen daarbij en hoe vallen de ambities samen met die van Eelerwoude? Daarvoor hebben we het traject "doelgericht werken" opgezet. Dit bestaat uit drie

Werken aan onze natuurinclusieve tuin te Goor.

componenten: samenwerken aan natuurinclusiviteit, een persoonlijk groeidocument en individuele begeleiding. Het leuke is dat dit de individuele groei bevordert en dat collega's dan zelf ook met voorstellen komen voor de organisatie. We stellen medewerkerstevredenheid voorop, dan hebben we ook tevreden klanten en kunnen we samen de beste prestaties neerzetten. Daarnaast hebben we de Eelerwoude Academie waarin we kennis delen. Hiermee groeien we in ons vakgebied, leren we van elkaar en op die manier versterken we onze integrale aanpak.'

Nieuwe medewerkers komen bij ons om de natuurinclusieve ambitie 'Nieuwe collega's komen vaak uit het vakgebied, maar kunnen ook zij-instromer zijn; notaris, advocaat, bouwkundig tekenaar en dergelijke. Kan je iets bijdra-

gen aan ons werkveld, heb je een gezond verstand, gevoel en passie voor hetgeen waarmee we bezig zijn en wil je iets doen wat ertoe doet, dan heeft dat meerwaarde. De vakinhoudelijke kennis doe je wel bij ons op. Daarvoor hebben we de Eelerwoude Academie.'

Heb je een algemene boodschap voor iedereen?

'Kijk in de spiegel en stel jezelf de vraag welk steentje je kan bijdragen aan verduurzaming. Stap jij in het vliegtuig voor vakantie? In de spiegel kijken is de cultuur die ik ook in onze organisatie nastreef, en het is top om te zien hoe het doorwerkt. Een collega vertelde laatst dat de buurman altijd tegen elektrisch rijden was, maar nu toch een elektrische auto heeft door de gesprekken die zij voeren. Dat is impact hebben. Als onze omgeving verandert, hebben we al gewonnen.'

STUDIEVERENIGING

'Halieu wil graag het contact met oud-studenten vergroten'

Het is niet zo moeilijk om te bedenken dat de naam Halieu een afgeleide is van Hogeschool Van Hall Larenstein en de opleiding Milieukunde. Halieu is dan ook de studievereniging voor milieustudenten in Leeuwarden. Voorzitter Mark Kwant en Daimy Jansen van de activiteitencommissie promoten Halieu met verve.

Hoe kwamen jullie in aanraking met Halieu en besloten jullie er actief voor te worden?

Daimy: 'Tijdens de introductieweek maakte een groepje van de studievereniging mij enthousiast. Ik wou ook graag iets actiefs doen, omdat het mooie manier is om in korte tijd anderen te leren kennen. Daarbij is het ook handig voor je netwerk en vaardigheden. Allemaal mooie opstappers voor het latere werkveld.'

Mark: 'Ik vind het leuk om iets met mensen te doen. Het bestuur leek mij leerzaam en een goede manier om mensen te leren kennen.'

Wat doen jullie bij Halieu?

Mark: 'Ik begon als eerstejaars als vicevoorzitter en ben nu voorzitter.'

Daimy: 'In het eerste jaar was ik tweede penningmeester en in tweede jaar eerste penningmeester. Nu ben ik al een paar jaar voorzitter van de activiteitencommissie.'

Is het gebruikelijk om al in het eerste jaar bestuurslid te worden?

Mark: 'Niet iedereen doet dat, maar het wordt wel aantrekkelijk gemaakt. Een bestuursperiode begint namelijk in periode 2 van het studiejaar. Dan heb je al tijd gehad om je te settelen.'

Wat zijn jullie voor een studievereniging?

Mark: 'Milieukunde is niet de grootste opleiding en dus zijn we ook niet de grootste studievereniging, maar wel heel actief. We hebben om en nabij de honderd leden. Je leert iedereen snel kennen.'

Daimy: 'We bestaan 35 jaar, best een lange tijd. Het voordeel van een wat kleinere vereniging is dat de studenten onderling een goede binding hebben

en we goede contacten kunnen onderhouden met docenten.'

Wat organiseren jullie zoal?

Daimy: 'Lezingen, excursies en sociale activiteiten. We zijn kort geleden met een boot naar een windmolenpark op het IJsselmeer geweest. Eerder hadden we een lezing erover. Onze lezingen hebben, net als de opleiding, een brede focus: van ecologie, watertechnologie tot milieutechnologie.'

Daimy noemde net het 35-jarig bestaan. Hebben jullie iets bijzonders gedaan?

Daimy: 'Ons lustrumjaar is net afgelopen. We hebben een onwijs leuk en gevuld jaar gehad, vol lustrum activiteiten. Tijdens het Ameland-weekend hadden we een boordevol programma met drie dagen lang lezingen, excursies en activiteiten. Zo'n weekend doen we vaker, maar dit keer pakten we groots uit. Nieuw was de jaarafsluiting voor de zomervakantie, een mini-reünie waar zestig mensen op af kwamen: oud-studenten, donateurs, docenten en natuurlijk studenten.'

Doen jullie vaker iets voor/met afgestudeerden?

Daimy: 'Op onze website en socialmediapagina's kun je volgen wat we organiseren, en op de website in de ideeënbus tips geven voor activiteiten en lezingen. We horen die graag. Vooral hopen we met dit interview in contact te komen met afgestudeerden. We hebben lang niet iedereen voor de jaarafsluiting kunnen vragen, omdat we geen contactgegevens hebben of omdat we door de privacywetgeving niet zomaar iedereen mogen benaderen.'

Mark: 'Dit is een mooi opstapje naar

het donateurschap. We hebben weliswaar een commissie van oud-bestuursleden die betrokken blijft en ons adviseert, maar iedere afgestudeerde kan ook donateur worden. Dan mag je aan alle activiteiten deelnemen.'

Daimy: 'Of wordt als bedrijf of organisatie sponsor. Het is hartstikke leuk als bijvoorbeeld een oud-student in het werkveld een lezing komt geven.'

Gaan jullie door met reünies?

Daimy: 'Die is zo in de smaak gevallen, dat de reünie op de een of andere manier terugkomt. Het is leuk om connectie te houden met oud-studenten. Als bovendien meer oud-studenten donateur worden, kunnen we hen ook makkelijker benaderen.'

Meld je snel aan bij hallieu.nl

OVERWATER

sinds 1804

VASTGOEDADVISEURS - TAXATEURS - RENTMEESTERS

WORD JIJ ONZE NIEUWE COLLEGA?

- ✓ Uitdagend werk
- ✓ Learning-on-the job en vrijheid
- ✓ Organisatie in ontwikkeling
- ✓ Persoonlijke werkomgeving
- ✓ Goed salaris en arbeidsvoorwaarden
- ✓ Carrièreperspectief

meer info?

Kerkstraat 54
3291 AM
Strijen

www.ovtr.nl
info@ovtr.nl
078-6749494

Plek om elkaar te ontmoeten

Betere waterhuishouding

Meer biodiversiteit

Stress verminderend

Opname CO₂

BOMEN BUITEN BOS: GOED VOOR DE NATUUR EN MENS

Gemeentes en landeigenaren kunnen nu ook hun beheer van Bomen Buiten het Bos laten certificeren. Zo zorgen we samen voor de natuur en een groene leefomgeving voor de volgende generaties! Doe mee! Haal het certificaat voor Bomen Buiten het Bos pefc.nl/bbb

PEFC
PEFC/30-01-01

Open dagen Velp

12 november 10:00 - 15:00 uur
4 februari 10:00 - 15:00 uur

mbo-opleidingen, onder andere:

- Bos- en natuurbeheer
- Eco en wildlife
- Schaapherder
- Buitensport
- Watermanagement
- Boomverzorging

Meld je aan via Yuverta.nl

Van Doorn

Creatieve & technische topper gezocht!

Van Doorn vormt de buitenruimte van morgen. Wij leggen het aan, onderhouden en beheren het. Je vindt ons werk in heel Nederland. Als **technisch adviseur** vertaalt jij de wensen en behoeften van onze klanten in praktisch doordachte plannen. Je maakt een ontwerp en werkomschrijving en geeft advies over biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulariteit. Zo draag jij je steentje bij aan de buitenruimte van morgen.

Kijk voor deze en andere vacatures op vandoornbuitenruimte.nl/werken-bij!

- ADVERTORIAL -

'Bij Ortageo zit veel kennis en heerst een fijne sfeer'

Toine Damen werkt met veel plezier als adviseur bodem & (geo)hydrologie bij Ortageo. Drie jaar geleden werd hij aangenomen voor milieukundig bodemonderzoek, maar intussen is hij doorgegroeid richting geohydrologische projecten. Nu doet hij ook infiltratieonderzoek, geeft hij bemalingsadviezen en maakt hij waterhuishoudkundige plannen. 'Mijn werk is heel afwisselend.'

Bij Ortageo werken veel afgestudeerden van Hogeschool Van Hall Larenstein. 'De school is onze hofleverancier', zegt Toine lachend. Zelf heeft hij scheikunde gestudeerd, zocht na zijn afstuderen iets anders en kwam bij Ortageo uit. 'Ik was aan het rondkijken en zag een vacature bij Ortageo in Weurt. Na een telefonisch gesprek, ben ik gaan kijken. Het leek me heel leuk en ben gelukkig aangenomen.'

Ortageo heeft een basis in geotechniek, milieukundig bodemonderzoek en bodemsaneringen. Hydrologie hoort daar vanzelfsprekend bij. Toine: 'Je komt ermee in aanraking bij bodemsaneringen, bemaling bij saneringen en grondwaterverontreiniging. De afgelopen drie jaar is het adviesteam geohydrologie dan ook gegroeid, en we bouwen het verder uit. Onze veldmedewerkers zijn ook vaak bezig met onder meer grondwatermonitoring en infiltratieonderzoek.'

Toine heeft het prima naar zijn zin. Er is een leuke sfeer, hij heeft fijne collega's en hij kan zich goed ontwikkelen. 'Bij Ortageo zit veel kennis. Mijn directe collega brengt het heel goed over. Ik werd tegenover hem gezet en al snel kon ik zelfstandig een bodemonderzoek uitvoeren.' Omdat Ortageo maatwerk levert, is het onderzoeks- en advieswerk erg afwisselend. 'Geen dag is hetzelfde. Veel van onze projecten betreffen ruimtelijke ontwikkelingen, van een zonnepark dat moet worden aangelegd, een gebouw dat wordt gesloopt tot de bouw

van een appartementencomplex. Wij brengen de omgevingsrisico's integraal in kaart. Altijd heb je te maken met vele details, voordat de opdrachtgever kan beginnen.'

'Vandaag ben ik bezig met een project voor warmte-koudeopslag in een afgesloten waterbuffer. Op kleinschalig niveau wordt dat systeem al toegepast bij een huizenblok, maar nu is het de bedoeling een heel dorp ervan te voorzien. Dit wordt de grootschalige test met alles erop en eraan. Er liggen de nodige vraagstukken, bijvoorbeeld over de vrijkomende grond, de draagkracht en stabiliteit van de bodem. Ook onderzoeken we het effect van de waterbuffer op de grondwaterstroming. We moeten dus goed onderbouwen of het systeem optimaal werkt en bekijken of er mogelijk nog kleine wijzigingen moeten worden doorgevoerd. Het is heel leuk om aan oplossingen voor zo'n duurzaamheidsproject te werken; het draagt er aan bij de woningen in het dorp van het gas af te krijgen.'

Wat Toine bij Ortageo ook bevalt zijn de korte lijntjes tussen binnen en buiten. De loods staat op slechts 10 meter afstand van het kantoor. 'Als de veldmedewerkers aan het eind van de middag terugkomen om de monsters uit te laden, materiaal schoon te maken en dat soort dingen, kun je elkaar even spreken en vragen hoe het ging. Het werkt fijn om zo direct samen te kunnen overleggen. Ook gedurende dag is er geregeld contact. Als ik een telefoontje krijg met de mededeling dat ze op iets onvoorziens stuiten, dan brainstormen we of bijvoorbeeld een andere boring mogelijk is. Zo sturen we snel bij en voorkomen we vertraging.'

Ortageo is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een middelgroot adviesbureau met veel kennis en ervaring. Met vier vestigingen in Nederland is Ortageo altijd dichtbij. Toine nodigt alumni en afgestudeerden uit om collega te worden. Met uiteenlopend werk voor mbo'ers en hbo'ers is er vast wel iets wat bij je past. Interesse? Kijk snel op werkenbijortageo.nl naar de mogelijkheden.

Maak jij de **verbinding**?

Van Nieuwoort Gebiedsontwikkeling geeft met verantwoorde zand- en grindwinning inhoud aan maatschappelijke doelstellingen. Zoals hoogwaterveiligheid, natuur en recreatie en wonen aan het water. Daarbij zoeken wij altijd de juiste balans tussen grondstofwinning en natuurontwikkeling. Samen met opdrachtgevers, omwonenden en belanghebbenden. Onze gebiedsontwikkelaars werken dagelijks met verschillende stakeholders aan projecten waarin meerwaarde voor mens en dier centraal staat. Heb jij het ook in je om een bijdrage te leveren aan een betere toekomst? En wil je weten hoe elementen uit je studie in de praktijk aan bod komen of wil je meer weten over ons vakgebied? Maak net als ons de verbinding en vraag eens naar de mogelijkheden voor een projectbezoek, stage- of afstudeeropdracht. Stuur een mail naar gebiedsontwikkeling@van-nieuwoort.com. We gaan graag met je in gesprek.

VACATURE

AAN DE SLAG BIJ **ROYAL DE HEUS**

BEKIJK ONZE VACATURES

Binnen de Nederlandse Agri&Food is de diervoedersector een kennisintensieve bedrijfstak, die internationaal een koppositie inneemt. Royal De Heus speelt daarin een toonaangevende rol. Elke dag zijn wij bezig met het ontwikkelen van efficiënte en kwalitatieve diervoederconcepten.

Nieuwsgierig en **innovatief** gaan wij daarbij voortdurend op zoek naar nieuwe mogelijkheden voor onze klanten. Royal De Heus biedt **ondernemende professionals** de mogelijkheid om deze leidende rol in de sector verder te helpen ontwikkelen. Bekijk onze vacatures op www.de-heus.nl/werken-bij-de-heus of stuur een open sollicitatie.

